

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАДИМА ГЕТЬМАНА

Факультет фінансів
Кафедра корпоративних фінансів і контролінгу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА

Фінансовий менеджмент і контролінг»

ПРОГРАМА

Галузь знань

07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність

2 «Фінанси, банківська справа, страхування
та фондовий ринок»

Форма навчання: очна (денна)

КВАЛІФІКАЦІЙНА МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему: «Інтегральні інструменти фінансової діагностики підприємств: сучасні
виклики»

здобувача: Чермяніна Антона Валерійовича

Науковий керівник: к.е.н., доцент Островська О.А.

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною
комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувач кафедри корпоративних фінансів і контролінгу:
д.е.н., професор Терещенко О.О.

Київ 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна магістерська робота містить 95 сторінок, 28 таблиць, 5 рисунків, список використаних джерел з 50 найменувань та 2 додатки.

Інтегральні інструменти фінансової діагностики підприємств: сучасні виклики

Об'єктом дослідження є інструментарій фінансової діагностики вітчизняних підприємств.

П

р

е

д

Мета кваліфікаційної магістерської роботи – розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення інструментарію сучасної фінансової діагностики вітчизняних підприємств.

т

Відповідно до поставленої мети були визначені такі завдання:

о

– визначити економічну суть принципи та завдання фінансової діагностики підприємства;

м

– розглянути еволюцію інструментарію фінансової діагностики та можливості щодо її використання на практиці в Україні;

о

– дослідити зміст вітчизняної нормативно-правової бази фінансової діагностики підприємства;

с

– надати фінансово-економічну характеристику підприємства та здійснити аналіз його виробничо-господарської діяльності;

д

– оцінити ймовірність банкрутства підприємства за допомогою вітчизняних та зарубіжних методик з використанням інтегральних показників;

ж

– провести фінансову діагностику компанії на основі чинних вітчизняних методик;

н

н

я

є теоретичні, методичні та практичні аспекти інтегральної фінансової діагностики підприємств кондитерської галузі, зокрема, ПАТ «Київська кондитерська фабрика

р

- розглянути механізми адаптації інструментарію фінансової діагностики для удосконалення цього процесу в сучасних умовах воєнного стану;
- розробити комплекс щодо покращення фінансового стану та запобігання банкрутства підприємства;
- розробити та описати механізм впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу за результатами фінансової діагностики.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблені рекомендації щодо вдосконалення інструментарію фінансової діагностики можуть бути використані в практичній діяльності ПАТ «ККФ РОШЕН».

Рік виконання кваліфікаційної магістерської роботи: 2024.

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова (5-7 слів або словосполучень): фінансова діагностика, інтегральні інструменти, оцінка ймовірності банкрутства, фінансова криза, система раннього попередження.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
Розділ 1. Теоретичні та методичні основи інтегральної фінансової діагностики підприємства	7
Економічний зміст, принципи та завдання фінансової діагностики підприємства	7
1.2. Еволюція інструментарію інтегральної фінансової діагностики та можливість його використання в Україні	14
1.3. Вітчизняна нормативно-правова база фінансової діагностики підприємства: проблеми використання в умовах воєнного стану	19
Розділ 2. Фінансова діагностика підприємства за різних методичних підходів (на прикладі ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН»)	27
2.1. Фінансово-економічна характеристика та аналіз виробничо-господарської діяльності ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН»	27
Фінансова діагностика компанії на основі використання чинних вітчизняних методик.	35
Аналіз ймовірності банкрутства за використання інтегральних показників	51
Розділ 3. Удосконалення інструментарію вітчизняної фінансової діагностики в сучасних умовах військового стану	58
3.1. Адаптація інструментарію фінансової діагностики до сучасних умов військового стану	58
3.2. Шляхи покращення фінансового стану та запобігання банкрутству ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН» в кризових умовах	67
3.3. Розробка та впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу за результатами фінансової діагностики	71
ВИСНОВКИ	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
ДОДАТКИ	91

ВСТУП

Актуальність дослідження. Актуальність теми роботи обґрунтована тим, що в сучасних умовах соціально-економічної й політичної нестабільності, ефективна фінансова діагностика дозволяє підприємствам оперативно виявляти свої проблеми, адаптувати стратегію до змін у зовнішньому середовищі, зберігати стабільність і знижувати відповідні ризики. В умовах війни економічна ситуація змінюється швидко, і в цьому аспекті фінансова діагностика є ключем до ефективного управління ресурсами та прийняття обґрунтованих рішень для збереження стійкості бізнесу.

Дослідженню проблем фінансової діагностики підприємств присвячені праці О. Терещенка, О. Островської, О. Юркевич, Т. Берднікова, В. Герасимчука, А. Градова, П. Єгорова, В. Забродського, а також інших авторів. Як складову системи антикризового управління фінансову діагностику вивчали такі вчені як О. Терещенко, Е. Альтман, У. Бівер, С. Бір, І. Бланк, Є. Мінаєв, Т. Петерс, В. Пономаренко тощо.

Мета дослідження: розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення інструментарію сучасної фінансової діагностики вітчизняних підприємств. У відповідності з поставленою метою були сформульовані та вирішені **такі завдання:**

- визначити економічну суть принципи та завдання фінансової діагностики підприємства;
- розглянути еволюцію інструментарію фінансової діагностики та можливості щодо її використання на практиці в Україні;
- дослідити зміст вітчизняної нормативно-правової бази фінансової діагностики підприємства;
- надати фінансово-економічну характеристику підприємства та здійснити аналіз його виробничо-господарської діяльності;

- оцінити ймовірність банкрутства підприємства за допомогою вітчизняних та зарубіжних методик з використанням інтегральних показників;
- провести фінансову діагностику компанії на основі чинних вітчизняних методик;
- розглянути механізми адаптації інструментарію фінансової діагностики для удосконалення цього процесу в сучасних умовах воєнного стану;
- розробити комплекс заходів щодо покращення фінансового стану та запобігання банкрутства підприємства;
- розробити та описати механізм впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу за результатами фінансової діагностики.

Об’єктом дослідження визначено інструментарій фінансової діагностики вітчизняних підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти інтегральної фінансової діагностики підприємств кондитерської галузі, зокрема, ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН» (далі – ПАТ «ККФ РОШЕН»), в сучасних умовах воєнного стану.

Методи дослідження: сукупність загальнонаукових і спеціальних методів пізнання соціально-економічних процесів і явищ, а саме: методи наукового узагальнення - при розробці висновків щодо фінансової стійкості підприємства, порівняння - при аналізі фактичних значень із нормативними згідно методик фінансової діагностики, системності і комплексності – при вивченні теоретичних підходів щодо визначення сутності фінансової діагностики, економіко-статистичні методи — при обробці інформації щодо фінансової звітності ПАТ «ККФ РОШЕН».

Практична значущість дослідження полягає в тому, що розроблені рекомендації щодо вдосконалення інструментарію фінансової діагностики можуть бути використані в практичній діяльності ПАТ «ККФ РОШЕН».

Інформаційною базою дослідження є нормативно-правові акти з питань фінансової діагностики підприємств та оцінки ймовірності банкрутства, періодичні

та монографічні видання, матеріали конференцій, вітчизняні та зарубіжні публікації, інтернет-джерела, фінансова звітність ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки.

Структура роботи: робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі роботи дано тлумачення понять діагностики та фінансової діагностики, визначено її об'єкт, мету та основні завдання, а також охарактеризовано та проаналізовано її забезпечення та значення для підприємств. Зазначено та описано основні принципи фінансової діагностики, що використовуються для ефективного аналізу стану підприємств. Проаналізовано еволюцію інструментарію інтегральної фінансової діагностики з періоду здобуття незалежності України до сьогодення. Надано характеристику вітчизняній нормативно-правовій базі фінансової діагностики підприємства, виокремлено та проаналізовано основні проблеми їхнього використання в умовах воєнного стану в Україні.

У другому розділі роботи надано фінансово-економічну характеристику та здійснено виробничо-господарський аналіз діяльності ПАТ «ККФ РОШЕН» у період з 2021 по 2023 рік, проведено фінансову діагностику компанії на основі чинних вітчизняних методик, а також оцінено ймовірність банкрутства підприємства за допомогою методик Терещенка, Матвійчука, Порядку №616 МФУ та Положення №351 НБУ.

У третьому розділі роботи запропоновані шляхи адаптації інструментарію фінансової діагностики ПАТ «ККФ фабрика РОШЕН» до сучасних умов військового стану, порівняно результати оцінки ймовірності банкрутства підприємства разом із використанням зарубіжних моделей Альтмана, Спрінгейта, Ліса, Таффлера і Тішоу, Клауса Беєрмана та Конана і Гельдера. Запропоновано комплекс заходів щодо покращення фінансового стану та запобігання банкрутству підприємства в кризових умовах. Розроблено та надано опис впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу за результатами проведеної фінансової діагностики для компанії.

Апробація результатів роботи. Окремі результати проведеного дослідження в кваліфікаційній магістерській роботі подано в тезах «Інструментарій фінансової діагностики підприємств: сучасні виклики» на XV Міжнародну науково-практичну Інтернет-конференцію «Фінанси, облік та оподаткування: теорія та практика» (28 листопада 2024 р., м. Київ) [48]. Також деякі результати проведеного дослідження відображені в тезах «Фінансовий аналіз в умовах воєнного стану: проблеми невизначеності оцінок», що опубліковані в збірнику доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачеве, 11-12 квітня 2023 р.) «Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики» [49], а також у тезах під назвою «Еволюція сучасного нормативно-правового забезпечення процедур банкрутства» VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти (м. Львів, 27-28 березня 2024 р.) [50]. За результатами кваліфікаційної магістерської роботи опубліковано 3 наукові праці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Економічний зміст, принципи та завдання фінансової діагностики підприємства

У сучасних економічних умовах важливим завданням для кожної компанії є створення ефективної системи, яка здатна своєчасно попереджати про ризик банкрутства. Питання якісної фінансової діагностики та запобігання кризовим ситуаціям завжди залишаються в центрі уваги фінансових служб підприємств. Постійний моніторинг ключових фінансових показників, виявлення ризиків, прогнозування можливих сценаріїв та впровадження превентивних заходів є необхідними складовими для забезпечення стабільності бізнесу.

Перш за все, необхідно дати визначення дефініції «діагностика». За визначенням Ковалевської А. В., діагностика є «цілеспрямованою діяльністю, що спрямована на аналіз стану підприємства з метою виявлення проблем його розвитку, оцінки можливих ризиків та прогнозування ймовірності настання кризових ситуацій». Найбільш ефективно діагностика застосовується для визначення реального стану процесів управління та виявлення слабких місць, які потребують коригування [1, с. 78]. Цей підхід підкреслює стратегічну спрямованість діагностики, орієнтуючи її на забезпечення стійкості підприємства.

О

б

,

є

к

т

о

м

Управління об'єктом діагностики базується на використанні системних та

конкретних управлінських процедур, які допомагають виявити і усунути виявлені недоліки.

Метою діагностики є встановлення діагнозу стану об'єкта дослідження та формулювання висновків та пропозицій щодо його поточного стану і перспектив розвитку. На основі одержаних результатів можна розробити ефективну стратегію розвитку об'єкта, а також відповідні заходи для досягнення поставлених цілей. Це дозволяє не лише усунути поточні проблеми, але й запобігти потенційним ризикам у майбутньому [1, с. 78]. Незважаючи на значну різноманітність значення терміну «діагностика», більшість авторів розуміють його як процес визначення стану об'єкта дослідження як у минулому, так і у майбутньому [3, с. 69].

Фінансовий стан підприємства визначає специфіку фінансових відносин з іншими суб'єктами господарювання (юридичними та приватними особами), державними установами, характеризує здатність підприємства ефективно діяти у зовнішньому середовищі, його потенціал у діловому співробітництві, а також відображає інвестиційну привабливість [4, с. 79]. У цьому контексті є важливим те, що під діагностикою фінансового стану розуміють визначення його стану та факторів, що впливають на стан цього господарюючого об'єкта [5, с. 96]. При дослідженні фінансового стану компанії аналізуються фінансова стійкість, платоспроможність та інші фактори діяльності підприємства окремо, або вивчаються комплексно [6].

Систематизуємо та порівняємо тлумачення фінансової діагностики (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Порівняння тлумачень поняття «фінансова діагностика»

Автори	Сутність
Завитій О.	Етап управлінського процесу, що дозволяє на ранній стадії виявляти порушення пропорцій у фазах циклу кругообігу капіталу на підприємстві і встановлювати причини, що їх викликали [7, с. 34].

Кудельський В.Є.	Сукупність науково обґрунтованих підходів та методів до оцінки теперішнього стану усіх бізнес-процесів у відповідності з попередньо встановленою стратегією розвитку [8, с. 82].
Андрущак Є. М.	Комплекс дослідницьких процедур, спрямованих на виявлення домінантних факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази для прийняття рішення [9, с. 119].
Приймак С.В.	Процес ідентифікації якості фінансового стану підприємства та визначення чинників, які впливають на його фінансові параметри [10, с. 9].
Стеманюк О. А.	Ідентифікація стану об'єкта через реалізацію комплексу дослідницьких процедур, направлених на виявлення домінантних факторів такого стану, симптомів та причин виникнення проблеми або можливих ускладнень, оцінку можливостей підприємства реалізувати стратегічні і тактичні цілі, підготовку необхідної інформаційної бази для прийняття рішення [11, с. 7].
Савицька Г. В.	Напрямок економічного аналізу, що дає можливість виявити характер порушення нормального ходу економічних процесів на підприємстві [12, с. 86].
Семененко Т.В., Поплюйко А.М.	Процес розпізнавання та виявлення кризових ситуацій на основі певних залежностей та змін в поточній діяльності підприємства, не є одноразовою процедурою та вимагає системного проведення [13].

Джерело: систематизовано автором

Порівняння визначень поняття «фінансова діагностика» демонструє значну варіативність підходів різних авторів, що вказує на багатогранність цього явища, але одночасно відображає певну авторську неоднозначність. Завитій О. визначає фінансову діагностику як етап управлінського процесу, зосереджуючись на виявленні порушень пропорцій у кругообігу капіталу та встановленні їхніх причин. Такий підхід є доволі вузьким і не враховує стратегічного контексту аналізу фінансового стану. Кудельський В.Є., навпаки, розширює поняття, наголошуючи на сукупності науково обґрунтованих підходів та методів для оцінки бізнес-

процесів відповідно до стратегії підприємства. Попри це, його визначення недостатньо деталізує процес ідентифікації проблем чи оцінки факторів, що впливають на фінансовий стан. Андрущак Є.М. і Стеманюк О.А. подають найбільш комплексні трактування, включаючи ідентифікацію домінантних факторів, оцінку можливостей підприємства досягати стратегічних і тактичних цілей, а також підготовку інформаційної бази для ухвалення управлінських рішень. Савицька Г.В. спрощує і розглядає це поняття, обмежуючи його до напряму економічного аналізу, але не висвітлює методи чи способи усунення таких порушень. Приймак С.В., у свою чергу, робить акцент на ідентифікації якості фінансового стану та аналізі чинників, які на нього впливають, але обмежується лише оцінкою без врахування стратегічного контексту та прогнозних можливостей.

На нашу думку, найбільш ґрунтовними можна вважати визначення Андрущака Є.М. та Стеманюка О.А., оскільки вони охоплюють різноманітні аспекти фінансової діагностики, зокрема ідентифікацію проблем, оцінку можливостей підприємства та підтримку прийняття рішень. Водночас загальна термінологія потребує стандартизації, що дозволило б уникнути дублювань і сприяло би більш чіткому окресленню меж поняття «фінансова діагностика» в науковому середовищі.

Фінансова діагностика, за визначенням Кащенкої Н.Б., виконує низку важливих функцій, які забезпечують:

- оцінку ефективності діяльності підприємств, виявлення факторів та причин, що впливають на їхній поточний стан;
- аналіз тенденцій розвитку підприємства на основі показників фінансового стану;
- розробку сценаріїв подальшого розвитку економічної діяльності суб'єктів господарювання;
- накопичення, обробку та ефективне використання фінансової інформації;
- оцінку рівня кредитоспроможності підприємства як базису для

здійснення господарської діяльності;

- якісне планування, прогнозування, бюджетування та оптимальне розміщення фінансових ресурсів;
- ефективне управління грошовими потоками;
- створення рейтингових систем для оцінки фінансового стану підприємства;
- своєчасне впровадження заходів, спрямованих на підвищення платоспроможності, фінансової стійкості та прибутковості;
- виявлення резервів для покращення фінансового стану підприємства;
- обґрунтування політики розподілу та використання прибутку в інтересах підприємства та його власників;
- оцінку рівня підприємницьких ризиків, зокрема щодо здатності виконувати зобов'язання, збільшувати чисті активи, залучати інвестиції та приймати ефективні управлінські рішення [14, с. 24].

Аналізом фінансово-господарської діяльності підприємства є дослідження показників, у тому числі фінансової звітності, і тут завдання аналітика полягає у формуванні певної системи, яка допоможе зрозуміти фінансовий стан підприємства, а у разі недостатньо якісного функціонування вищезазначеної системи – провести відповідну діагностику фінансового стану, яка сприятиме підвищенню конкурентоспроможності [15, с. 82].

Зазначається, що у вітчизняній практиці найчастіше застосовується три основні методи: комплексної оцінки, коефіцієнтний метод та інтегральний [16, с. 40].

Отже, аналізуючи забезпечення фінансової діагностики, можна зробити висновок, що її основний зміст полягає у систематизації та формулюванні фінансово-економічних висновків, спрямованих на максимізацію прибутку підприємства. Це включає розробку рекомендацій щодо підвищення ефективності управління грошовими потоками, що, у свою чергу, сприяє активізації інвестиційної діяльності та стабілізації фінансового стану підприємства.

Використання результатів оцінки фінансової діагностики сприяють оцінці потенційних резерви та вигод щодо подальшого розвитку аналізованого підприємства [17]. Реалізації цієї мети сприяють виконання наступних завдань фінансової діагностики (рисунок 1.1).

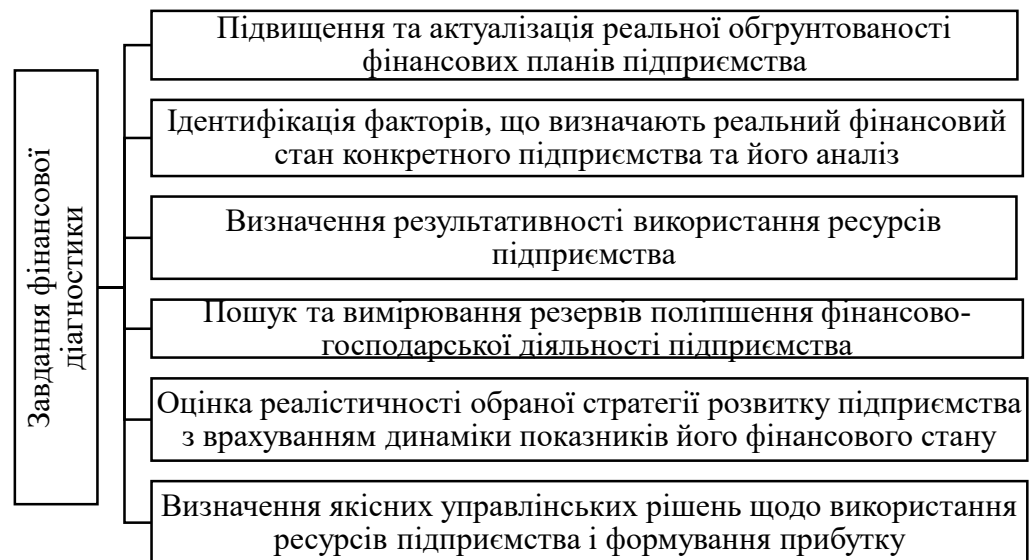

Рисунок 1.1 – Завдання діагностики фінансової кризи на підприємстві

Джерело: [систематизовано автором на основі 14, с. 27; 18; 19]

Представлені завдання охоплюють як аналітичні, так і управлінські аспекти фінансової діяльності підприємства. Виокремимо, що вони включають стратегічні та тактичні аспекти розвитку, що дозволяє не лише аналізувати поточний стан, але й формувати основу для прийняття управлінських рішень, а також враховують пошук резервів та оцінку ефективності використання ресурсів, що є важливим для підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Погоджуємося з думками Семененко Т.В., Поплюйко А.М. щодо того, що логічним завершенням діагностики фінансового стану є інтерпретація отриманих результатів (виявлення «больових точок» та причин їх виникнення) і підведення підсумків для ефективних управлінських рішень. Для зручності та наочності отримані висновки можна виразити за допомогою одного з методів експертних оцінок, а саме SWOT-аналізу. За використання складових SWOT-аналізу

управлінський та аналітичний апарат підприємства може сформулювати пропозиції щодо оптимізації діяльності та поліпшення фінансового стану [13].

Таким чином, деякі науковці зауважують на актуальності проведення якісної діагностики фінансового стану та ініціативному аудиті в період воєнного стану [20. с. 67]. У свою чергу, науковці виокремлюють формалізовані та неформалізовані види фінансової діагностики [21].

Принципи діагностики фінансової кризи на підприємстві систематизуємо на рисунку 1.2.

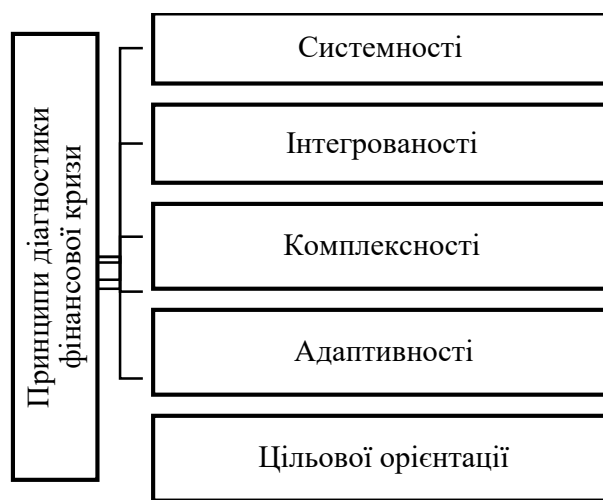

Рисунок 1.2 – Принципи діагностики фінансової кризи на підприємстві

Джерело: [систематизовано автором на основі 14, с. 29; 22]

Принципи фінансової діагностики кризи використовуються для ефективного аналізу стану підприємств і прийняття своєчасних управлінських рішень. Принцип системності передбачає розгляд підприємства як цілісної системи, де всі елементи взаємопов'язані. Принцип інтегрованості передбачає, що фінансова діагностика повинна охоплювати всі аспекти діяльності підприємства: фінанси, операційні процеси, кадрову політику. Наприклад, інтеграція фінансового та виробничого аналізу допомагає визначити, чи має підприємство ресурсний потенціал для подолання кризи. Принцип комплексності означає багатфакторний підхід до діагностики, враховуючи всі причини та наслідки кризових явищ. Принцип адаптивності означає, що фінансова діагностика повинна бути гнучкою

та оперативною, враховуючи постійні зміни зовнішнього середовища. Принцип цільової орієнтації означає, що діагностика має бути спрямована на досягнення конкретних цілей, таких як, наприклад, стабілізація фінансового стану, зменшення ризиків банкрутства чи забезпечення довгострокової конкурентоспроможності. Застосування цих принципів допомагає підприємствам вчасно розпізнавати кризові ситуації, знаходити їхні причини та розробляти ефективні рішення для їхнього подолання. Це особливо важливо для підтримки сталого розвитку та адаптації до динамічних ринкових умов, особливо в умовах воєнного стану.

Отже, підсумовуючи, на нашу думку фінансова діагностика є процесом розпізнавання та виявлення кризових ситуацій на основі певних залежностей та змін в поточній діяльності підприємства та вимагає системного проведення. Забезпечення фінансової діагностики полягає у систематизації та розробці висновків фінансово-економічного характеру з приводу максимізації прибутку підприємства, ефективності використання грошових потоків, активізації інвестиційної діяльності і стабілізації фінансового становища підприємства. Вона керується принципами системності, інтегрованості, комплексності, адаптивності та цільової орієнтації.

Еволюція інструментарію інтегральної фінансової діагностики та можливість його використання в Україні

Інтегральна фінансова діагностика є важливим інструментом для забезпечення стабільності та фінансової стійкості підприємств в умовах сучасного економічного середовища. Її еволюція охоплює широкий спектр методів і підходів, починаючи від класичних коефіцієнтів аналізу фінансової звітності та закінчуючи сучасними автоматизованими системами прогнозування. У світовій практиці інтегральна фінансова діагностика демонструє високу ефективність у запобіганні банкрутству, стратегічному плануванні та оперативному управлінні підприємствами. В свою чергу, в Україні питання впровадження інтегральної

фінансової діагностики є особливо актуальним через високу динамічність бізнес-середовища, економічну нестабільність та необхідність адаптації до глобальних змін.

Ю.В. Біляк та В.В. Старюк зазначають, що поняття «діагностика фінансово-господарської діяльності підприємства» пройшло кілька етапів еволюції.

На першому етапі діагностика фінансово-господарського стану підприємства розглядалася як складова економічного (фінансового) аналізу. Вона не мала самостійного практичного значення і виконувала роль одного з етапів фінансового аналізу, залишаючись в його межах.

На другому етапі діагностика була адаптована до системи управління підприємством, набуваючи більшої практичної значущості. У цей період термін «діагностика фінансово-господарського стану» почав розглядатися як функція управління, частина системи аналітичного управління підприємством. Вона спрямовувалася на вивчення стану підприємства для забезпечення інформаційної підтримки управлінських рішень.

На сучасному етапі діагностика трансформувалася у процес, спрямований на глибокий аналіз фінансової ситуації, оцінку ефективності господарських рішень і прийняття стратегічно обґрунтованих управлінських рішень на основі отриманих даних [23, с. 6].

У свою чергу, інтегральна фінансова діагностика в Україні розвивалася в контексті економічних трансформацій, постійних змін зовнішнього середовища та адаптації до нових умов ринку.

Для зображення еволюції інструментарію інтегральної фінансової діагностики в Україні ми поділимо цей процес на чотири етапи (рисунок 1.3).

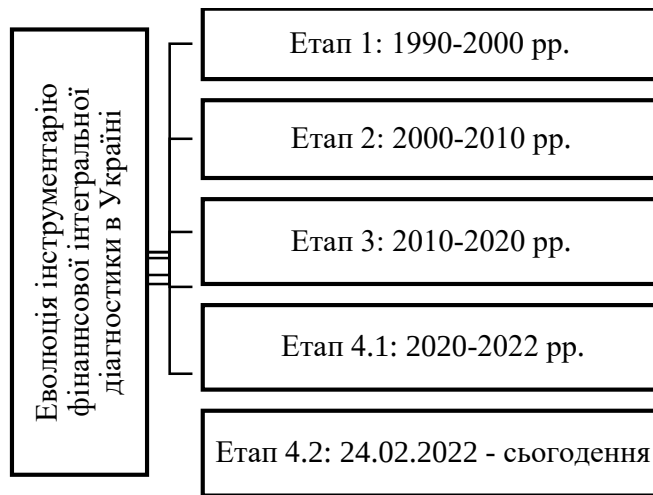

Рисунок 1.3 – Еволюція інструментарію інтегральної фінансової діагностики в Україні

Джерело: розроблено автором

Початковий етап, 1990-2000 роки, що відбувається в період здобуття незалежності України та переходу до ринкової економіки. Основні зусилля спрямовувалися на стабілізацію фінансового стану підприємств. У цей період було важливо розробити базові інструменти фінансового аналізу та діагностики, оскільки підприємства тільки починали працювати в умовах ринкової економіки, де важливу роль відігравала ліквідність і забезпечення платежів. В Україні в цей період популярними були методи оцінки фінансових показників, такі як аналіз ліквідності, рентабельності та платоспроможності, засновані на простих фінансових коефіцієнтах. У цей час з'явилися: Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 81 від підприємств та організацій № 22 від 23.02.98 [25], Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 759/10/20-2117 від 27.01.98 р. [26].

Другий етап, а саме період 2000-2010 років, коли економіка України зазнала значних змін, включаючи значний приплив іноземних інвестицій та стабільне зростання економічних показників і це дозволило підприємствам працювати в

більш сприятливих умовах. У зв'язку з цим було розширено підходи до фінансової діагностики, що почали включати не тільки аналіз поточних фінансових показників, а й оцінку стратегії розвитку підприємства, ризиків та взаємозв'язку з макроекономічними факторами. Використання прогностичних моделей, таких як аналіз сценаріїв і дисконтування грошових потоків, стало популярним для оцінки можливих фінансових проблем на середньострокову перспективу. У цей час з'являються Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (МВОНП), які затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361) підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013) [28].

Третій етап або період 2010-2020 роки. Період, коли з початком 2010-х років фінансова діагностика в Україні почала орієнтуватися на більш детальний та інтеграційний аналіз, який враховує зміни на світових фінансових ринках та внутрішньо-економічні чинники. У цей період стали популярними методи управлінської та фінансової аналітики, що дозволяють підприємствам не лише оцінювати поточний стан, але й стратегічно планувати свою діяльність. Для діагностики фінансової стійкості стали застосовуватися більш складні моделі, які включають не тільки традиційні фінансові показники, а й оцінку інвестиційних проектів, цінові стратегії, а також облік макроекономічних ризиків, таких як

к
о
л

и Четвертий етап, у котрий входить період з 2020 року по сьогоднішній день, характеризується тим, що в сучасних умовах фінансова діагностика підприємств в Україні стала ще більш інтегрованою. Вона включає в себе не лише аналіз внутрішніх фінансових показників підприємства, але й інтеграцію з інноваційними методами, такими як аналіз великих даних (Big Data), штучний інтелект та

я

автоматизація процесів для оцінки фінансових потоків. Для підприємств, що працюють в умовах високої невизначеності, особливо важливим є прогнозування і зниження ризиків, тому важливим етапом стало впровадження більш точних моделей прогнозування та аналітики, які дозволяють гнучко реагувати на зміни ринку та макроекономічної ситуації.

Розіб'ємо цей етап на дві частини. Другою частиною четвертого етапу є саме проміжок з початку повномасштабного вторгнення росії на територію України. Повномасштабне вторгнення росії на територію України в 2022 році суттєво змінило умови функціонування економіки та фінансового середовища. Український бізнес і державні інституції зіткнулися з низкою викликів, які вимагали адаптації існуючих інструментів фінансового аналізу та впровадження нових методик. В умовах воєнного стану зросла потреба у швидкій та точній оцінці фінансового стану підприємств, здатності виявляти ризики та розробляти стратегії, що мінімізують наслідки економічної кризи. Підходи до фінансової діагностики зазнали значних змін. Традиційні моделі, що базувалися на аналізі ліквідності та платоспроможності, були розширені за рахунок сценарного аналізу та стрес-тестів, які враховують вплив бойових дій на бізнес-активність. Це дозволило точніше оцінювати фінансову стійкість підприємств у нестабільному середовищі. Водночас цифровізація стала важливим чинником еволюції інструментарію. З'явилася необхідність адаптації нормативних значень показників у чинних методиках до воєнних реалій.

Отже, можна зробити висновок, що еволюція інструментарію інтегральної фінансової діагностики в Україні має велику історію з часів незалежності по сьогоднішнього дня та має чотири етапи: перший – 1990-2000 роки, другий – 2000-2010 роки, третій – 2010-2020 роки, четвертий, у якому ми виділяємо дві частини – період 2020-2022 роки та період від 24.02.2022 до сьогоднішнього дня. За цей період часу підходи до фінансової діагностики еволюціонували, стали більш комплексними, а їх проведення стало можливим більш автоматизовано.

Вітчизняна нормативно-правова база фінансової діагностики підприємства: проблеми використання в умовах воєнного стану

В умовах воєнного стану українська економіка зазнає значних трансформацій, що безпосередньо впливає на фінансовий стан підприємств. Існуюча нормативно-правова база фінансової діагностики підприємств, розроблена в мирний час, не повністю враховує специфіку воєнних дій та потребує адаптації. Вітчизняна нормативно-правова база з цього питання включає наступні основні нормативно-правові акти:

- Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 81 від 27.06.97 [24];
- Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій № 22 від 23.02.98 [25];
- Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 759/10/20-2117 від 27.01.98 р. [26];
- Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (МВОНП), які затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361) [27];
- Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від
- Наказ Міністерства фінансів України «Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту» № 616 від 14.07.2016 року [29];

- Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки» від 14.02.2006 р. №170 [30] та інші.

Розглянемо особливості проведення фінансової діагностики підприємства за зазначеними вище нормативно-правовими актами.

Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затверджена наказом № 22 від 23.02.1998, передбачає використання системи показників для оцінки інвестиційного потенціалу та рівня ризику підприємства. Її мета – забезпечити комплексний підхід до визначення привабливості підприємства для інвесторів, враховуючи як внутрішні, так і зовнішні фактори.

Методика пропонує розрахунок таких ключових показників:

- фінансові показники: рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість.
- виробничі характеристики: ефективність використання ресурсів, обсяги виробництва, якість продукції.
- інноваційний потенціал: рівень інноваційної активності.
- соціальні фактори: кадрова стабільність, продуктивність праці.

Результати оцінки комбінуються у вигляді інтегрального показника, що дозволяє зробити висновок про загальну інвестиційну привабливість підприємства.

Методичні рекомендації № 759/10/20-2117 від 27.01.1998 року визначають основні підходи до фінансової діагностики підприємства. Вони спрямовані на систематичний аналіз фінансово-господарського стану підприємств для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Ці рекомендації пропонують оцінювати ключові аспекти діяльності підприємства: ліквідність; фінансова стійкість; рентабельність; оборотність активів; платоспроможність. Ці рекомендації є інструментом для комплексного вивчення фінансового стану та економічного потенціалу підприємства, що сприяє виявленню ризиків та формуванню стратегій розвитку.

Зазначені методики фінансового аналізу, такі як № 81 від 27.06.97, № 22 від 23.02.98 та № 759/10/20-2117 від 27.01.98, мають обмеження в умовах воєнного стану через їх орієнтацію на стабільне економічне середовище. Наприклад, поглиблений аналіз фінансово-господарської діяльності не враховує впливу форс-мажорів, таких як руйнування інфраструктури, а методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості втрачає ефективність через зростання інвестиційних ризиків.

На нашу думку, рекомендації щодо аналізу фінансово-господарського стану підприємств не завжди відображають реальний стан справ у кризових умовах, коли звітні показники змінюються під впливом зовнішніх шоків. Адаптація цих методик до сучасних викликів, таких як перегляд нормативів коефіцієнтів, інтеграція ризиків та використання оперативних даних, може зробити їх корисними інструментами для прийняття рішень навіть у складних обставинах.

Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та дій, пов'язаних із приховуванням банкрутства, фіктивним банкрутством чи доведенням до банкрутства (далі — МВОНП), затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361), є інструментом для аналізу стану активів, зобов'язань, доходів, витрат, їхньої структури та динаміки у підприємств, які перебувають або можуть опинитися у процедурах банкрутства. Особливістю цього нормативного документа є його спрямованість на аналіз підприємств із високою ймовірністю банкрутства. Однак при використанні цього підходу для оцінки поточної платоспроможності та ліквідності активів підприємства необхідно враховувати певні недоліки рекомендацій, оскільки вони орієнтовані на специфічні випадки й не завжди придатні для аналізу підприємств, які не знаходяться у стані кризової фінансової ситуації.

МВОНП охоплюють такі основні підходи: аналіз загальної інформації про підприємство з використанням вертикального і горизонтального аналізу балансу, розрахунків і оцінка економічних показників, що визначають стан ліквідності, платоспроможності та рентабельності, а також виявлення та дослідження ознак

недобросовісних дій керівництва, таких як приховування банкрутства, фіктивне банкрутство та доведення підприємства до банкрутства [27].

Відповідно до Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013), аналіз фінансової стійкості підприємства проводиться на основі інформації з його балансу і включає в себе оцінку структури джерел фінансування ресурсів, рівня фінансової стійкості, а також ступеня незалежності від зовнішніх джерел фінансування [28]. Для цього використовуються такі показники (коефіцієнти): коефіцієнт платоспроможності (автономії), коефіцієнт фінансування, коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами та коефіцієнт маневреності власного капіталу. Аналіз ліквідності підприємства здійснюється на основі інформації з балансу і допомагає визначити здатність підприємства вчасно виконувати свої поточні фінансові зобов'язання. Для цього використовуються показники (коефіцієнти): коефіцієнт покриття, коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт абсолютної ліквідності та чистий оборотний капітал [31, с. 36].

Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» № 49/121 від 26.01.2001 року, на нашу думку, має кілька недоліків у контексті воєнного стану. Одним із основних обмежень є те, що методика не враховує зміни в економічному середовищі, викликані воєнними діями, такі як руйнування інфраструктури, зміни в ринкових умовах, зниження купівельної спроможності населення та втрату потенційних інвесторів через зростання ризиків. Також вона не включає можливість швидкої адаптації до нових економічних реалій, які можуть призвести до швидких змін у фінансовому стані підприємств, що підлягають приватизації [28].

Проте ми вважаємо, що в умовах воєнного стану методика може бути застосована з певними коригуваннями. Для цього необхідно адаптувати критерії оцінки фінансового стану підприємств до поточних реалій, зокрема врахувати фактори ризику, вплив на виробничі потужності та логістичні ланцюги, а також можливі зміни в державній політиці щодо приватизації. Врахування додаткових

факторів, зокрема впливу війни на поточні активи та можливості відновлення підприємств після бойових дій, дозволить зробити аналіз більш точним та актуальним.

Наказом Міністерства фінансів України №616 від 14.07.2016 року було затверджено «Порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту». У цьому нормативно-правовому акті визначено методику розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства, яка враховує специфіку галузі та видів економічної діяльності. Методика дозволяє оцінити фінансову стійкість потенційного бенефіціара, що є важливим етапом при прийнятті рішень щодо підтримки або інвестування в конкретний проект.

У зазначеному документі представлені моделі, які враховують специфіку діяльності підприємств різних галузей та їхні розміри. Для великих підприємств агропромислового комплексу пропонується застосування семи-факторної дискримінантної функції для визначення інтегрального показника фінансового стану. Цей показник дає змогу оцінити фінансову стійкість підприємства, його платоспроможність, а також ймовірність банкрутства. З використанням розроблених моделей можна отримати інтегральний показник для аналізованого підприємства, яке належить до певної аналітичної групи, що дозволяє оцінити рівень якості його фінансового стану [29].

Наказ Міністерства фінансів України № 170 від 14.02.2006 року встановлює порядок аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки. Методика орієнтована на комплексну оцінку фінансових показників, порівняння фактичних даних із плановими та нормативними, а також на визначення ключових чинників, що впливають на результати діяльності підприємства.

Особлива увага приділяється платоспроможності, фінансовій стабільності, ефективності використання активів і капіталу. Дані для аналізу формуються на основі фінансової звітності підприємств, включаючи баланс, звіт про фінансові результати, рух грошових коштів та податкові декларації. Це дозволяє не лише

оцінювати поточний стан підприємства, а й прогнозувати його перспективи розвитку, забезпечуючи прозорість та ефективність управління в державному секторі [30].

Недоліком використання методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки № 170 в умовах воєнного стану ми вважаємо її обмеженість лише для державних підприємств. Це ускладнює адаптацію інструментів аналізу до змішаних форм власності або приватних підприємств, які також відіграють ключову роль у підтримці економіки під час кризи. Крім того, методика орієнтована на стабільні економічні умови, що робить її менш ефективною для оцінки підприємств в умовах воєнного стану.

Щодо використання Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від визначити як геополітичну кризу, то ми вважаємо, що необхідно допустити зміну критеріїв оцінювання рівня платоспроможності підприємства.

Наприклад, Островська О.А., Юркевич О.М. провели емпіричні дослідження щодо діагностики кризового стану вітчизняних підприємств та виявили, що в умовах військового стану доцільно трактувати клас 3 як «середній» або «прийнятний» [31, с. 40].

Зазначимо, що, за нашою думкою, при оцінці фінансового стану підприємства необхідно аналізувати період більше за 3 роки (за наявності відповідних даних фінансової звітності) та використовувати декілька методик оцінювання одночасно, проводити коригування при інтерпретації показників, враховуючи воєнний стан в Україні.

Систематизуємо основні недоліки та проблеми застосування вітчизняних методик аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану в Україні (рисунок 1.4).

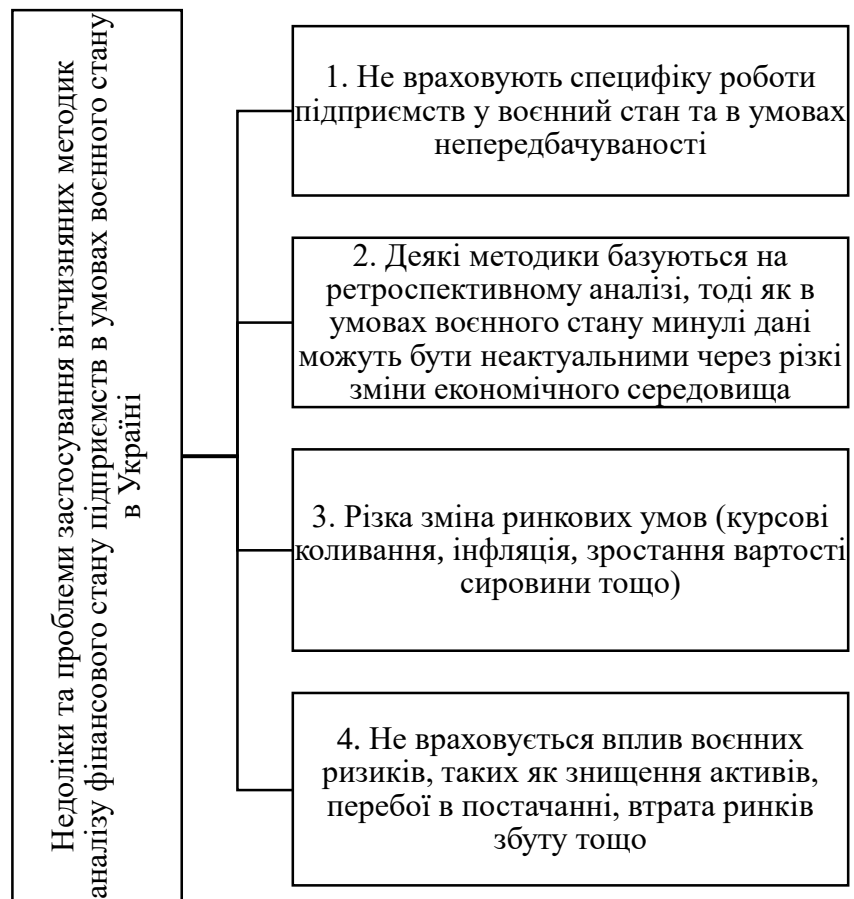

Рисунок 1.4 – Недоліки та проблеми застосування вітчизняних методик аналізу фінансового стану підприємств у воєнний стан

Джерело: розроблено автором

Таким чином, аналізуючи рисунок 1.3, наочно бачимо, що вітчизняна нормативно-правова база фінансової діагностики підприємств є застарілою та не адаптованою до умов сьогодення.

Отже, підсумовуючи усе зазначене, робимо висновок, що вітчизняна нормативно-правова база фінансової діагностики характеризується широкою вибіркою документів, спрямованих на систематичний аналіз фінансово-господарського стану підприємств для прийняття ними відповідних обґрунтованих управлінських рішень. В основному, усі ці рекомендації пропонують оцінювати ключові аспекти діяльності підприємства: ліквідність, фінансову стійкість, рентабельність, платоспроможність тощо. Проте їх оцінка у воєнний час не може

бути проведена за нормативними значеннями довоєнного часу, а тому є необхідність у адаптації відповідних положень до реалій сьогодення.

РОЗДІЛ 2

ФІНАНСОВА ДІАГНОСТИКА ПІДПРИЄМСТВА ЗА РІЗНИХ МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «КИЇВСЬКА КОНДИТЕРСЬКА ФАБРИКА РОШЕН»)

Фінансово-економічна характеристика та аналіз виробничо-господарської діяльності ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН»

Приватне акціонерне товариство «Київська кондитерська фабрика РОШЕН» було створено 30.12.1994 року. Код ЄДРПОУ: 00382125. Основний вид діяльності підприємства: виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання. Окрім того,

Кондитерський ринок України є висококонкурентним, основними гравцями ринку є сама корпорація «Рошен» (включає 4 кондитерські фабрики в Україні), ПрАТ «АВК» (в 2022 році припинила діяльність, але до 2023 року займала суттєву частку), ТОВ «Львівська кондитерська фабрика «Світоч», корпорація «Бісквіт-Шоколад», АТ «Житомирські ласощі», ТОВ «Домінік Ко», ТОВ «Монделіс Україна». Основними конкурентами підприємства є ТОВ «Львівська кондитерська фабрика «Світоч», АТ «Конті», АТ «Житомирські ласощі». Кондитерська корпорація Roshen — один із лідерів українського ринку кондитерських виробів, що займає приблизно 31,7% ринку [33]. Асортимент компанії включає понад 320 найменувань продукції, таких як шоколадні та желейні цукерки, карамель, шоколадні плитки, батончики, печиво, вафлі, бісквітні рулети та торти. Продукція виробляється на п'яти українських фабриках у Києві, Кременчуці, Борисполі та Вінниці, а також на міжнародних майданчиках у Литві та Угорщині. Компанія активно розширює свою дистрибуцію через мережу з 95 фірмових магазинів у 16 містах України.

Організаційна структура підприємства організована по лінійно-функціональному принципу, адже розподіл праці в сфері управління процесами здійснюється шляхом угруповання однорідних робіт з функціями управління й об'єднання їх у підрозділи відповідного апарата управління підприємством.

Для дослідження фінансово-економічного становища ПАТ «ККФ РОШЕН» за період 2021-2023 роки здійснимо оцінювання основних фінансово-економічних показників діяльності підприємства (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники діяльності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки тис. грн., %

				Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
Показник/рік	2021	2 022	2023	2022-2021	2023-2022	2022 / 2021	2023 / 2022
Вартість активів (пасивів)	3166353	3114538	3 165 126	-51 815	50 588	-1,64%	1,62%
Запаси та готова продукція	17815	25753	26 052	7 938	299	44,56%	1,16%
Вартість власного капіталу	1918452	1 917468	2 429 162	-984	511 694	-0,05%	26,69%
Вартість реалізованої продукції	638 817	979 286	903 195	340 469	-76 091	53,30%	-7,77%
Собівартість реалізованої продукції	556 236	863 265	775 911	307 029	-87 354	55,20%	-10,12%
Питома вага собівартості в вартості реалізованої продукції, у %	87,07%	88,15%	85,91%	1,08%	-2,25%	1,24%	-2,55%
Інші операційні витрати	42 247	37 238	60 084	-5 009	22 846	-11,86%	61,35%

Продовження табл. 2.1

Кредиторська заборгованість	560 907	515 485	241 075	-45 422	-274 410	-8,10%	-53,23%
Дебіторська заборгованість	191 942	187 539	191 525	-4 403	3 986	-2,29%	2,13%
Чистий прибуток (збиток)	-6939	16289	3662	23 228	-12 627	-334,75%	-77,52%
Рентабельність реалізації, у %	-1,09%	1,66%	0,41%	2,75%	-1,26%	-253,13%	-75,62%
Рентабельність активів, у %	0,17%	0,82%	-0,03%	0,65%	-0,85%	381,95%	-103,81%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Згідно з таблиці 2.1, у динаміці основних фінансово-економічних показників компанії спостерігаються як позитивні, так і негативні тенденції. У 2022 році вартість активів зменшилася на 1,64%, але вже у 2023 році зросла на 1,62%, демонструючи стабільність. Запаси та готова продукція суттєво зросли у 2022 році (+44,56%), що пов'язано з підготовкою до збільшення обсягів реалізації. У 2023 році їх приріст становив лише 1,16%, що вказує на стабілізацію або зниження попиту на вироби. Водночас власний капітал залишався майже незмінним у 2022 році (-0,05%), але суттєво зріс у 2023 році (+26,69%), свідчаючи про зміцнення фінансової стабільності.

Обсяг реалізованої продукції у 2022 році збільшився на 53,30%, що стало важливим чинником покращення фінансових результатів. Проте у 2023 році він знизився на 7,77%, що, ймовірно, зумовлено погіршенням ринкових умов або зростанням конкуренції. Паралельно собівартість реалізованої продукції зросла у 2022 році на 55,20%, але у 2023 році скоротилася на 10,12%, що свідчить про оптимізацію витрат. Це зменшення позначилося на питомій вазі собівартості у структурі доходів, яка у 2023 році знизилася на 2,25%, підвищивши рентабельність.

Операційні витрати у 2022 році зменшилися на 11,86%, але у 2023 році зросли на 61,35%, що є результатом розширення діяльності, інфляційного тиску та непередбачених витрат. Паралельно кредиторська заборгованість продемонструвала позитивну динаміку, скоротившись на 8,10% у 2022 році та на

значні 53,23% у 2023 році, що свідчить про покращення платіжної дисципліни. Дебіторська заборгованість у 2022 році скоротилася на 2,29%, а у 2023 році зросла на 2,13%, що може бути пов'язано із збільшенням відстрочених платежів клієнтів.

Фінансові результати компанії демонструють значну мінливість. Якщо у 2022 році компанія пододала збитковість попереднього року, отримавши 16289 тис. грн чистого прибутку, то у 2023 році прибуток знову скоротився на 77,52%, досягнувши 3662 тис. грн. Рентабельність реалізації, яка у 2022 році зросла до 1,66%, у 2023 році знизилася до 0,41%, вказуючи на зменшення ефективності продажів. Також рентабельність активів, яка у 2022 році досягла 0,82%, впала у 2023 році до -0,03%, що свідчить про погіршення ефективності використання ресурсів.

Проаналізуємо динаміку активів підприємства (таблиця 2.2).

Таблиця 2.2 – Динаміка активів ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки

	Роки			Абсолютний приріст		Відносний приріст	
Назва статті	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022 / 2021	2023 / 2022
I. Основні засоби	2 167 436	2 119 246	2 164 780	-48 190	45 534	-2,22%	2,15%
первісна вартість	2 652 952	2 776 748	2 886 693	123 796	109 945	4,67%	3,96%
знос	485 516	657 502	721 913	171 986	64 411	35,42%	9,80%
Інвестиційна нерухомість	784 823	772 755	772 127	-12 068	-628	-1,54%	-0,08%
первісна вартість	841 689	843 140	865 769	1 451	22 629	0,17%	2,68%
знос	56 866	70 385	93 642	13 519	23 257	23,77%	33,04%
Інші необоротні активи	2 118	5 461	8 215	3 343	2 754	157,84%	50,43%
Усього за розділом I	2 954 377	2 897 462	2 945 122	-56 915	47 660	-1,93%	1,64%
II. Запаси	17 815	25 753	26 052	7 938	299	44,56%	1,16%

Продовження табл. 2.2

Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	147 231	179 870	172 654	32 639	-7 216	22,17%	-4,01%
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	2 722	5 405	4 116	2 683	-1 289	98,57%	-23,85%
з бюджетом	41 390	1 722	14 755	-39 668	13 033	-95,84%	756,85%
у тому числі з податку на прибуток	1 512	1 722	14 755	210	13 033	13,89%	756,85%
Інша поточна дебіторська заборгованість	599	542	0	-57	-542	-9,52%	-100,00%
Інші оборотні активи	1 765	3 459	2 320	1 694	-1 139	95,98%	-32,93%
Усього за розділом II	211 976	217 076	220 004	5 100	2 928	2,41%	1,35%
Баланс	3166353	3 114 538	3165126	-51 815	50 588	-1,64%	1,62%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Основні засоби залишаються найбільшою статтею активів, однак їх балансова вартість знизилася у 2022 році до 2 119 246 тис. грн (-2,22% порівняно з 2021 роком), але частково відновилася у 2023 році, досягнувши 2 164 780 тис. грн (+2,15% порівняно з 2022 роком). Зростання первісної вартості основних засобів (+4,67% у 2022 році та +3,96% у 2023 році) супроводжується суттєвим збільшенням їх зносу (+35,42% у 2022 році та +9,80% у 2023 році), що свідчить про активне використання без відповідного оновлення. Інвестиційна нерухомість зазнала незначного зниження вартості: -1,54% у 2022 році та -0,08% у 2023 році, що свідчить про стабільність цього виду активів. У той же час, збільшення її зносу (+23,77% у 2022 році та +33,04% у 2023 році) вказує на необхідність перегляду підходів до управління цим активом. Інші необоротні активи зросли найбільш

суттєво: їх вартість збільшилася у 2022 році на 157,84%, а у 2023 році ще на 50,43%, що свідчить про можливі інвестиції у нові активи.

Щодо оборотних активів, запаси зросли значно у 2022 році (+44,56%), проте в 2023 році їх приріст був мінімальним (+1,16%). Дебіторська заборгованість за продукцію зросла у 2022 році (+22,17%), але знизилася у 2023 році (-4,01%), що може свідчити про ефективніше управління боргами. Незначне зниження дебіторської заборгованості за виданими авансами у 2023 році (-23,85%) також підтверджує тенденцію до оптимізації. Загалом балансова вартість активів знизилася у 2022 році на 1,64%, але у 2023 році зросла на 1,62%, досягнувши 3 165 126 тис. грн. Основні причини змін у структурі активів полягають у накопиченні зносу основних засобів і нерухомості та нерівномірному управлінні оборотними активами. Для покращення фінансового стану компанії доцільно зосередитися на оновленні основних засобів та скороченні зносу.

Проаналізуємо динаміку пасивів підприємства (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 – Динаміка пасивів ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки

Назва статті	Роки			Абсолютний приріст		Відносний приріст	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022	2022 / 2021	2023 / 2022
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1 505 833	1 505 833	2 005 833	0	500 000	0,00%	33,20%
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	0	0	500 000	0	500 000	-	-
Резервний капітал	6 025	7 314	7 314	1 289	0	21,39%	0,00%
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	406 594	404 321	416 015	-2 273	11 694	-0,56%	2,89%

Продовження табл. 2.3

Усього за розділом I	1 918 452	1 917 468	2 429 162	-984	511 694	-0,05%	26,69%
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	18 594	14 746	9 888	-3 848	-4 858	-20,69%	-32,94%
Інші довгострокові зобов'язання	12 343	13 181	0	838	-13 181	6,79%	-100,00%
Усього за розділом II	30 937	27 927	9 888	-3 010	-18 039	-9,73%	-64,59%
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	25 580	0	56 168	-25 580	56 168	-100,00%	-
товари, роботи, послуги	491 702	460 245	110 068	-31 457	-350 177	-6,40%	-76,08%
розрахунками з бюджетом	7 281	17 774	25 828	10 493	8 054	144,11%	45,31%
розрахунками зі страхування	7 355	7 722	10 292	367	2 570	4,99%	33,28%
розрахунками з оплати праці	26 723	28 342	37 859	1 619	9 517	6,06%	33,58%
за одержаними авансами	2 266	1 402	860	-864	-542	-38,13%	-38,66%
Поточні забезпечення	18 280	14 610	21 564	-3 670	6 954	-20,08%	47,60%
Інші поточні зобов'язання	637 777	639 048	463 437	1 271	-175 611	0,20%	-27,48%
Усього за розділом III	1216964	1169143	726076	-47821	-443067	-3,93%	-37,90%
Баланс	3166353	3114538	3165126	-51815	50588	-1,64%	1,62%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Аналіз структури та динаміки пасивів компанії за 2021–2023 роки свідчить про суттєві зміни у їх складі, що відображають як зміцнення фінансової стійкості, так і оптимізацію зобов'язань. Зростання власного капіталу, яке у 2023 році досягло 2 429 162 тис. грн (+26,69% порівняно з 2022 роком), зумовлено збільшенням зареєстрованого капіталу на 500 000 тис. грн (+33,20%) та внесенням коштів до

незареєстрованого статутного капіталу. Довгострокові зобов'язання суттєво скоротилися, знизившись до 9 888 тис. грн у 2023 році (-64,59% порівняно з 2022 роком).

Це скорочення пояснюється зменшенням відстрочених податкових зобов'язань (-20,69% у 2022 році та -32,94% у 2023 році) і повною ліквідацією інших довгострокових зобов'язань. Водночас поточні зобов'язання у 2023 році також зменшилися на 443 067 тис. грн (-37,90%), що відображає оптимізацію кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги (-76,08%) і скорочення інших поточних зобов'язань (-27,48%).

Незважаючи на це, зросли податкові (+45,31%), страхові (+33,28%) та соціальні зобов'язання (+33,58%), що вказує на підвищену увагу до розрахунків із бюджетом та працівниками. Позитивною динамікою можна вважати зростання поточних забезпечень (+47,60%), що демонструє готовність компанії до виконання зобов'язань у майбутньому.

Таким чином, ПАТ «ККФ РОШЕН» є однією із провідних та великих компаній кондитерської галузі на ринку в Україні. Аналізуючи динаміку фінансових результатів за 2022 рік, він був роком зростання завдяки збільшенню доходів і оптимізації витрат, а в 2023 році динаміка дещо змінилася: попри зміцнення власного капіталу та скорочення боргового навантаження, підприємство зіткнулося з падінням обсягів реалізації, зростанням витрат і скороченням прибутковості.

Це, ймовірно, зумовлено як зовнішніми чинниками, такими як зміни ринкових умов, так і відповідним чином і внутрішніми — необхідністю контролювати витрати та ефективніше управляти збутом. Динаміка активів найбільше характеризується збільшенням зносу основних засобів, проте їхня балансова вартість є стабільною протягом 2021-2023 років. Динаміка пасивів характеризується різким збільшенням власного капіталу та зменшенням довгострокових зобов'язань у 2023 році.

Фінансова діагностика компанії на основі використання чинних вітчизняних методик

Для проведення фінансової діагностики компанії ПАТ «ККФ РОШЕН» застосуємо такі чинні та найбільш актуальні з точки використання в практиці вітчизняні методики аналізу:

- Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (МВОНП), які затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361);
- Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013) [27; 28].

Відповідно до обраної методики та інструкцій щодо заповнення форми звіту за результатами аналізу фінансово-господарської діяльності неплатоспроможного підприємства, оцінка змін фінансового стану проводиться за попередні три календарні роки. Це дозволяє сформулювати загальне уявлення про стан підприємства та визначити ключові тенденції його розвитку. На основі аналізу розрахованих показників робиться висновок про характер змін і їхній вплив на платоспроможність підприємства. Результати розрахунків вносяться до таблиці «Основні показники, що визначають фінансово-господарський стан підприємства». Подальший аналіз змін включає порівняння отриманих значень з оптимальними показниками та оцінку стану платоспроможності підприємства за аналізований період [27].

Ця таблиця складається з чотирьох блоків: основних показників фінансово-господарського стану підприємства, показників його ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності.

Проаналізуємо загальні показники фінансово-господарського стану підприємства – перший блок значень згідно із запропонованої методики (таблиця

Таблиця 2.4 – Загальні показники діяльності ПАТ «ККФ РОШЕН» у період 2021-2023 років (згідно з МВОНП [27])

Показник/рік	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2022-2021	2023-2022	2022 / 2021, %	2023 / 2022, %
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. гривень	638817	979286	903195	340469	-76091	53,30%	-7,77%
2. Чистий прибуток (збиток), тис. гривень	5257	25799	-984	20542	-26783	390,76%	-103,81%
3. Середньообліков а чисельність працівників, осіб	1113	981	1236	-132	255	-11,86%	25,99%
4. Фонд оплати праці, тис. гривень	442968	388308	604330	-54660	216022	-12,34%	55,63%
5. Власний капітал, тис. гривень	1918452	1917468	2429162	-984	511694	-0,05%	26,69%
6. Необоротні активи, тис. гривень	2954377	2897462	2945122	-56915	47660	-1,93%	1,64%
7. Довгострокові зобов'язання, тис. гривень	30937	27927	9888	-3010	-18039	-9,73%	-64,59%
8. Короткострокові кредити та позики, тис. гривень	0	0	0	0	0	0,00%	0,00%
9. Дебіторська заборгованість, тис. гривень	147231	179870	172654	32639	-7216	22,17%	-4,01%

10. Запаси, тис. гривень	17815	25753	26052	7938	299	44,56%	1,16%
11. Власні оборотні засоби, тис. гривень	-1035925	-979994	-515960	55931	464034	-5,40%	-47,35%
12. Функціонуючий капітал, тис. гривень	-1035925	-979994	-515960	55931	464034	-5,40%	-47,35%
13. Продуктивність праці, тис. гривень / особу	574	998	731	424	-268	73,92%	-26,80%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Проаналізувавши отримані дані, робимо висновки, що в 2022 році спостерігалось значне зростання чистого доходу від реалізації продукції на 53,3%, що, було зумовлено збільшенням обсягів продажів та підвищенням цін, а у 2023 році виручка знизилась на 7,77%, що пов'язано з погіршенням ринкових умов. На фоні цього чистий прибуток у 2022 році збільшився майже вчетверо (390,76%), завдяки оптимізації витрат та ефективному використанню ресурсів. У 2023 році компанія зазнала збитків. Середньооблікова чисельність працівників у 2022 році знизилася на 11,86%, а у 2023 році відбулося її зростання на 25,99%, що пов'язано з розширенням виробничої діяльності та необхідністю збільшення робочої сили. Ця динаміка корелює зі змінами фонду оплати праці: у 2022 році він зменшився на 12,34%, але в 2023 році зріс на 55,63%, що може бути зумовлено як підвищенням заробітної плати, так і залученням додаткового персоналу. Довгострокові зобов'язання суттєво зменшилися у 2023 році на 64,59%, що, вказує на погашення боргів або їх рефінансування. Оборотні активи також зазнали позитивних змін. Дебіторська заборгованість зросла у 2022 році, але зменшилася у 2023, що свідчить про покращення платіжної дисципліни клієнтів. Запаси підприємства стабільно зростали протягом двох років, що є наслідком підготовки до збільшення обсягів продажів. Продуктивність праці у 2022 році суттєво зросла (на 73,92%) завдяки

скороченню чисельності працівників, але у 2023 році зменшилася на 26,8%, що пов'язано з макроекономічними чинниками та зниженням обсягів виробництва.

Проаналізуємо отримані значення з другого блоку цієї методики – показників ліквідності підприємства (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5 – Показники ліквідності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки (згідно з МВОНП [27])

Показник	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2022-2021	2023-2022	2022 / 2021, %	2023 / 2022, %
14. Коефіцієнт поточної ліквідності (нормативне значення: > 1,5)	0,174	0,186	0,303	0,011	0,117	6,59%	63,19%
15. Коефіцієнт покриття (нормативне значення: > 1,0)	0,174	0,186	0,303	0,011	0,117	6,59%	63,19%
16. Коефіцієнт швидкої ліквідності (нормативне значення: 0,6 - 0,8)	0,123	0,156	0,258	0,033	0,103	26,92%	65,98%
17. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (платоспроможності) (нормативне значення: 0,2 - 0,35)	0,00037	0,00028	0,00015	-0,00010	-0,00013	-25,49%	-46,99%
18. Маневреність власних оборотних засобів (від 0 до 1)	-4,89	-4,51	-2,35	0,37	2,17	-7,62%	-48,05%
19. Коефіцієнт покриття запасів	36,32	21,18	13,92	-15,14	-7,26	-41,69%	-34,28%
20. Коефіцієнт фінансової автономії (> 0,5)	0,606	0,616	0,767	0,010	0,152	1,61%	24,66%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

У динаміці за 2021-2023 роки показники ліквідності компанії демонструють певне покращення, хоча залишаються нижчими за нормативні значення, що свідчить про потенційні ризики в управлінні фінансами. Коефіцієнт поточної ліквідності зріс із 0,174 у 2021 році до 0,303 у 2023 році, що є суттєвим зростанням

на 63,19% порівняно з попереднім роком. Однак, цей показник все ще далекий від нормативного значення ($>1,5$), що означає недостатню здатність підприємства покривати короткострокові зобов'язання своїми оборотними активами. Аналогічну динаміку демонструє коефіцієнт покриття, що також зріс до 0,303 у 2023 році, але лишається нижчим за необхідний рівень ($>1,0$).

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який враховує лише найбільш ліквідні активи, зріс до 0,258 у 2023 році, що на 65,98% більше, ніж у 2022 році, але цей показник також не досягає рекомендованих меж за цією методикою (0,6–0,8). Така ситуація може свідчити про те, що компанія стикається з труднощами у швидкому погашенні зобов'язань без врахування запасів. Ще гірша ситуація спостерігається з коефіцієнтом абсолютної ліквідності, який у 2023 році знизився до 0,00015, що на 46,99% нижче за попередній рік. Це вказує на мінімальний обсяг високоліквідних активів для покриття короткострокових зобов'язань.

Маневреність власних оборотних засобів також продемонструвала покращення, але значення показника залишається негативним (-2,35 у 2023 році). Це означає, що компанія не має достатньо власних ресурсів для фінансування своїх оборотних активів, що обмежує її фінансову гнучкість. Коефіцієнт покриття запасів значно зменшився на 34,28%. Водночас позитивною тенденцією є зростання коефіцієнта фінансової автономії з 0,606 у 2021 році до 0,767 у 2023 році. Це свідчить про покращення структури капіталу підприємства і зменшення залежності від зовнішніх джерел фінансування, що є важливим сигналом для стабільності компанії в довгостроковій перспективі.

Таким чином, хоча спостерігається певне покращення показників ліквідності, їхні значення все ще свідчать про низький рівень фінансової гнучкості компанії та недостатню платоспроможність. Для мінімізації ризиків необхідно зосередитися на оптимізації управління оборотними активами, підвищенні частки високоліквідних активів та зменшенні залежності від короткострокових зобов'язань.

Проаналізуємо отримані значення з третього блоку цієї методики – показників фінансової стійкості підприємства (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6 – Показники фінансової стійкості ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки (згідно з МВОНП [27])

Показник/рік	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2022-2021	2023-2022	2022 / 2021, %	2023 / 2022, %
21. Коефіцієнт концентрації власного капіталу (нормативне значення: > 0,5)	0,606	0,616	0,767	0,010	0,152	1,61%	24,66%
22. Коефіцієнт фінансової залежності (нормативне значення: <= 2)	1,650	1,624	1,303	-0,026	-0,321	-1,59%	-19,78%
23. Коефіцієнт маневреності власного капіталу (нормативне значення: > 0,1)	-0,540	-0,511	-0,212	0,029	0,299	-5,35%	-58,44%
24. Коефіцієнт концентрації позикового капіталу (нормативне значення: < 0,5)	0,394	0,384	0,233	-0,010	-0,152	-2,48%	-39,50%
25. Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	0,010	0,010	0,003	-0,001	-0,006	-7,96%	-65,17%
26. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів (зменшення)	0,016	0,014	0,004	-0,002	-0,010	-9,54%	-71,76%
27. Коефіцієнт структури позикового капіталу (зменшення)	0,025	0,023	0,013	-0,001	-0,010	-5,90%	-42,41%
28. Коефіцієнт співвідношення позикових та власних коштів (зменшення)	0,650	0,624	0,303	-0,026	-0,321	-4,02%	-51,47%
29. Коефіцієнт забезпечення власними засобами (нормативне значення: 0,1)	-4,887	-4,515	-2,345	0,372	2,169	-7,62%	-48,05%
30. Показник фінансового левериджу (нормативне значення: < 0,25)	0,650	0,624	0,303	-0,026	-0,321	-4,02%	-51,47%

Продовження табл. 2.6

31. Тривалість фінансового циклу	-647	-426	-358	221	68	-34,12%	-16,03%
32. Поточна платоспроможність (>0)	-1247447	-1196745	-735857	50702	460888	-4,06%	-38,51%
33. Коефіцієнт Бівера (нормативне значення: > 0,2)	0,393	0,571	0,980	0	0	45,14%	71,61%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Аналізуючи отримані систематизовані дані з таблиці вище, можемо зробити наступні висновки. Коефіцієнт концентрації власного капіталу стабільно зростає: з 0,606 у 2021 році до 0,767 у 2023 році, що перевищує нормативне значення (>0,5). Це свідчить про зростання частки власного капіталу у фінансуванні активів, що є позитивною тенденцією і пов'язано зі збільшенням власного капіталу в 2023 році. Коефіцієнт фінансової залежності знизився з 1,650 у 2021 році до 1,303 у 2023 році, що свідчить про скорочення залежності компанії від позикового капіталу і відповідає нормативу.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу залишається негативним, хоча і демонструє покращення (з -0,540 у 2021 році до -0,212 у 2023). Це свідчить про недостатність власного оборотного капіталу для покриття поточних потреб, а також вказує на значну частку власного капіталу, залучену в необоротні активи. Значення не відповідають нормативу (>0,1). Коефіцієнт концентрації позикового капіталу знизився з 0,394 у 2021 році до 0,233 у 2023 році, що відповідає нормативному значенню (<0,5). Це зниження є наслідком скорочення обсягів позикового фінансування, що може бути пов'язано із погашенням боргових зобов'язань. Коефіцієнти структури довгострокових вкладень і довгострокового залучення позикових коштів значно зменшилися (з 0,010 до 0,003 і з 0,016 до 0,004 відповідно), що вказує на скорочення довгострокового інвестування та кредитування.

Коефіцієнт забезпечення власними засобами залишається негативним (-4,887 у 2021 році до -2,345 у 2023), що свідчить про значний дефіцит власного

капіталу для покриття оборотних активів. Така ситуація може створювати ризики для стабільного функціонування компанії, особливо враховуючи воєнний стан в Україні та макроекономічну нестабільність.

Показник фінансового левериджу зменшився з 0,650 у 2021 році до 0,303 у 2023 році, що свідчить про зниження фінансових ризиків через скорочення позикових коштів. Проте значення перевищують норматив ($<0,25$), що вказує на залишкову залежність від позик. Тривалість фінансового циклу скоротилася з -647 до -358, що свідчить про певне відповідне поліпшення, проте збереження негативного значення вказує на недостатність оборотних коштів і більшу тривалість зобов'язань перед постачальниками, ніж оборот активів. Поточна платоспроможність, хоча і покращилася (з -1247447 у 2021 році до -735857 у 2023 році), залишається негативною, що вказує на значні труднощі із забезпеченням ліквідності.

Коефіцієнт Бівера демонструє стійке зростання з 0,393 до 0,980, що свідчить про підвищення здатності компанії покривати боргові зобов'язання за рахунок прибутку. Це позитивна динаміка, і показник відповідає нормативному значенню

Проаналізуємо отримані значення з четвертого блоку цієї методики – показників рентабельності підприємства (таблиця 2.7).

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки (згідно з МВОНП [27])

				Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
34. Рентабельність продукції, %							
35. Рентабельність діяльності, %							
36. Рентабельність сукупного капіталу, %							
37. Рентабельність власного капіталу, %							

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Аналізуючи отримані систематизовані дані з таблиці вище щодо рентабельності, видно, що рентабельність продукції демонструє стабільно високий рівень, що вказує на ефективну роботу з собівартістю та маржинальністю продукції. Зростання на 36,53% у 2022 році свідчить про вдалі рішення в управлінні ціноутворенням та зниженням витрат на виробництво. Водночас незначне зниження в 2023 році (-6,13%) може бути пов'язане зі зростанням собівартості через інфляцію та зовнішні економічні фактори.

Рентабельність діяльності мала позитивну динаміку в 2022 році (+220,13%), що є результатом зростання операційного прибутку через збільшення обсягів продажів та оптимізацію витрат. Проте в 2023 році показник став негативним (-104,14%), що свідчить про збитковість операційної діяльності. Це пов'язано з військовим станом в Україні, підвищенням логістичних витрат, зниженням доходів на тлі змін у ринкових умовах та іншими факторами. Негативний результат вказує на необхідність перегляду стратегії управління витратами та оптимізації бізнес-процесів.

Рентабельність сукупного капіталу залишалася стабільною у 2021–2022 роках (0,17%), але значне зростання до 0,82% у 2023 році (+390,85%) пов'язане із кращим використанням активів компанії. Це свідчить про оптимізацію структури активів. Такий результат є позитивним сигналом для майбутнього розвитку, проте показник все ще нижчий за галузеві стандарти, що вказує на резерви для покращення.

Рентабельність власного капіталу демонструє нестабільність: після суттєвого зростання у 2022 році (+387,58%), показник став негативним у 2023 році (-103,37%). Це є наслідком скорочення чистого прибутку (збитку), бо сам власний капітал в цьому році збільшився. В цілому, позитивними аспектами є стабільно висока рентабельність продукції, що свідчить про конкурентоспроможність та ефективну операційну модель, а також зростання рентабельності сукупного капіталу, що демонструє ефективність активів.

Згідно з другою обраною методикою та додатку №1 до Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, проаналізуємо майновий стан підприємства, ліквідність, платоспроможність, ділову активність та рентабельність показників. Окремо зазначимо, що деякі показники в методиках співпадають, проте мають різні нормативні значення щодо їхньої оцінки та економічної інтерпретації.

Проаналізуємо майновий стан підприємства – перший блок значень згідно із запропонованої методики (таблиця 2.8).

Таблиця 2.8 – Показники майнового стану ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-

Показник	Нормативне значення	2021	2022	2023	2022/2021 +/-	2022/2021 %	2023/2022 +/-	2023/2022 %
1.1. Коефіцієнт зносу основних засобів	Зменшення	0,183	0,237	0,250	0,054	29,39%	0,013	5,61%
1.2. Коефіцієнт оновлення основних засобів	Збільшення	0,190	0,045	0,085	-0,145	-76,22%	0,040	87,47%
1.3. Коефіцієнт вибуття основних засобів	< коеф. оновлення	0,029	0,001	0,047	-0,028	-97,65%	0,046	6853,44%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Динаміка показників стану основних засобів компанії за 2021–2023 роки свідчить про низку проблем та викликів. Зокрема, спостерігається поступове зростання коефіцієнта зносу основних засобів, який зріс із 0,183 у 2021 році до 0,250 у 2023 році, що вказує на старіння технічної бази підприємства. Це може негативно вплинути на ефективність виробництва, знижуючи конкурентоспроможність компанії. Паралельно з цим коефіцієнт оновлення основних засобів значно знизився у 2022 році (з 0,190 у 2021 році до 0,045 у 2022 році), що свідчить про зменшення інвестицій у модернізацію обладнання. У 2023

році спостерігається часткове відновлення цього показника до рівня 0,085, однак цього недостатньо, щоб компенсувати зростання зносу.

Особливо тривожним є різке зростання коефіцієнта вибуття основних засобів у 2023 році. Після мінімального значення 0,001 у 2022 році він зріс до 0,047 у 2023 році, перевищивши коефіцієнт оновлення. Це вказує на те, що обсяг вибуття основних засобів значно перевищує темпи введення нових, що лише погіршує стан основних фондів компанії. Такі тенденції вказують на необхідність активізації інвестиційної діяльності, спрямованої на оновлення основних засобів.

Проаналізуємо ліквідність підприємства – другий блок значень згідно із запропонованої методики (таблиця 2.9).

Таблиця 2.9 – Показники ліквідності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки (згідно з Положення № 49/121 [28])

Показник	Нормативне значення	2021	2022	2023	2022/2021 +/-	2022/2021 %	2023/2022 +/-	2023/2022 %
2.1. Коефіцієнт покриття	> 1	0,174	0,186	0,303	0,01	6,59%	0,12	63,19%
2.2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 - 0,8	0,123	0,156	0,258	0,03	26,92%	0,10	65,98%
2.3. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0(збільшення)	0,00037	0,0003	0,0001	-0,0001	-25,49%	-0,00013	- 46,99%
2.4. Чистий оборотний капітал (тис. грн.)	>0(збільшення)	- 1004988	- 952067	- 506072	52921	-5,27%	445995	- 46,84%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Коефіцієнт покриття, швидкої та абсолютної ліквідності співпадають у обчислених значеннях згідно з першою методикою. Зазначимо, що тут коефіцієнт абсолютної ліквідності попадає під запропонований норматив (>0), як в той час згідно з першою розглянутою методикою він повинен складати мінімум 0,2.

Чистий оборотний капітал, показник, який демонструє здатність компанії фінансувати поточну діяльність, залишався негативним у 2021–2023 роках, але його дефіцит поступово зменшувався. У 2021 році він становив -1,004 млн грн, у 2022 році – -952 тис. грн, а в 2023 році – -506 тис. грн. Це свідчить про поліпшення ситуації, але все ще відсутній позитивний оборотний капітал, що може обмежувати можливості компанії для інвестування в розвиток. Загалом, аналіз цього блоку показників показує, що для забезпечення стабільності та розвитку, компанії необхідно подальше збільшення ліквідних активів.

Проаналізуємо фінансову стійкість підприємства – третій блок значень згідно із запропонованої методики (таблиця 2.10).

Таблиця 2.10 – Показники фінансової стійкості ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки (згідно з Положення № 49/121 [28])

Показник	Нормативне значення	2021	2022	2023	2022/2021 +/-	2022/2021 %	2023/2022 +/-	2023/2022 %
3.1. Коефіцієнт платоспроможності (автономії)	$> 0,5$	0,61	0,62	0,77	0,01	1,61%	0,15	24,66%
3.2. Коефіцієнт фінансування	< 1 (зменшення)	0,65	0,62	0,30	-0,03	-4,02%	-0,32	-51,47%
3.3. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	$> 0,1$	-4,89	-4,51	-2,35	0,37	-7,62%	2,17	-48,05%
3.4. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0 (збільшення)	-0,54	-0,51	-0,21	0,03	-5,35%	0,30	-58,44%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Коефіцієнт фінансування зменшується з 0,65 у 2021 році до 0,30 у 2023 році, що свідчить про зниження рівня зовнішнього фінансування компанії. Таке зменшення є ознакою зниження залежності від зовнішніх позик.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами залишається від'ємним протягом всіх трьох років: від -4,89 у 2021 році до -2,35 у 2023 році. Це є тривожним сигналом, оскільки вказує на те, що компанія не має достатньо власних коштів для покриття оборотних активів. Негативне значення цього показника означає, що компанія покриває значну частину своїх витрат за рахунок позикових коштів, а це у свою чергу підвищує ризики для ліквідності та ефективного управління оборотним капіталом.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу згідно з цієї методики співпадає з отриманими обрахованими показниками раніше. Зазначимо, що згідно з цієї методики, нормативом є значенням більше 0 і отриманий результат є кращим за попередній обчислений.

Проаналізуємо ділову активність підприємства – четвертий блок значень згідно із запропонованої методики (таблиця 2.11).

Таблиця 2.11 – Показники ділової активності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки (згідно з Положення № 49/121 [28])

Показник	Норматив не значення	2021	2022	2023	2022/2021 +/-	2022/2021 %	2023/2022 +/-	2023/2022 %
4.1. Коефіцієнт оборотності активів	Збільшення	0,21	0,31	0,29	0,10	50,55%	-0,02	-7,75%

Продовження табл. 2.11

4.2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Збільшення	0,56	0,82	0,95	0,26	45,74%	0,13	16,12%
4.3. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Збільшення	4,90	5,44	10,39	0,55	11,17%	4,95	90,93%
4.4. Строк погашення дебіторської заборгованості (днів)	Зменшення	75	67	35	-7,49	-10,05%	-31,93	-47,62%
4.5. Строк погашення кредиторської заборгованості (днів)	Зменшення	648	445	383	-203,41	-31,39%	-61,73	-13,88%
4.6. Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	Збільшення	35,9 6	44,9 5	34,87	9,00	25,01%	-10,09	-22,43%
4.7. Коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача)	Збільшення	0,26	0,36	0,32	0,10	37,62%	-0,04	-11,58%
4.8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	Збільшення	0,34	0,51	0,42	0,18	52,31%	-0,10	-18,61%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Аналіз динаміки показників ділової активності, згідно з даними таблиці за 2021–2023 роки, свідчить про змішані результати в управлінні її фінансовими ресурсами. Коефіцієнт оборотності активів зріс із 0,21 у 2021 році до 0,31 у 2022 році, що свідчить про підвищення ефективності використання активів, але у 2023 році показник знизився до 0,29, що є наслідком менш раціонального розподілу ресурсів.

Значне зростання коефіцієнта оборотності кредиторської заборгованості (з 0,56 до 0,95 за три роки) вказує на здатність компанії швидше розраховуватися із кредиторами, тоді як коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості збільшився майже вдвічі, з 4,90 у 2021 році до 10,39 у 2023 році, демонструючи ефективну роботу з боржниками. Водночас строк погашення дебіторської заборгованості скоротився з 75 до 35 днів, що є позитивним сигналом для ліквідності, тоді як строк погашення кредиторської заборгованості також зменшився з 648 до 383 днів, що може покращити відносини з постачальниками, але створює тиск на оборотний капітал.

Оборотність матеріальних запасів мала нерівномірну динаміку, зростаючи у 2022 році до 44,95, але знижуючись у 2023 році до 34,87, що може вказувати на певні проблеми з управлінням запасами. Коефіцієнт оборотності основних засобів демонструє подібну тенденцію: зростання з 0,26 до 0,36 у 2022 році та зниження до 0,32 у 2023 році, що свідчить про можливе зменшення ефективності їх використання.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу також показав зростання у 2022 році (з 0,34 до 0,51), але впав до 0,42 у 2023 році, що пов'язано зі зниженням прибутковості та збільшенням обсягів капіталу.

Загалом компанія демонструє позитивні зрушення у швидкості розрахунків із боржниками та кредиторами, але має певні труднощі в управлінні запасами та основними засобами, що потребує оптимізації для підвищення загальної ефективності.

Проаналізуємо рентабельність показників підприємства – п'ятий блок значень згідно із запропонованої методики (таблиця 2.12).

Таблиця 2.12 – Показники рентабельності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-

Показник	Нормати вне значення	2021	2022	2023	2022/ 2021 +/-	2022/2021 %	2023/2022 +/-	2023/2022 %
5.1. Коефіцієнт рентабельності активів	>0 (збільшення)	0,0017	0,008	-0,0003	0,007	381,95%	-0,009	-103,81%
5.2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	>0 (збільшення)	0,003	0,013	-0,0005	0,011	387,58%	-0,014	-103,37%
5.3. Коефіцієнт рентабельності діяльності	>0 (збільшення)	0,008	0,026	-0,001	0,018	220,13%	-0,027	-104,14%
5.4. Коефіцієнт рентабельності продукції	>0 (збільшення)	0,056	0,076	0,071	0,020	36,53%	-0,005	-6,13%

Джерело: створено автором на основі [34-36]

Аналізуючи дані, доходимо висновку, що в 2021–2022 роках спостерігалася суттєве зростання рентабельності активів (з 0,0017 до 0,008), власного капіталу (з 0,003 до 0,013) та діяльності (з 0,008 до 0,026), що свідчить про успішне використання ресурсів для отримання прибутку. Рентабельність продукції також зросла з 0,056 до 0,076, підкреслюючи підвищення маржинальності. Однак у 2023 році ситуація різко погіршилася: показники рентабельності активів, власного капіталу та діяльності стали негативними (-0,0003, -0,0005 та -0,001 відповідно), що вказує на збитковість діяльності і не виконання нормативного значення згідно методики.

Порівнюючи результати фінансової діагностики згідно із двох методик, зробимо висновок, що друга - Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від

воєнним станом в Україні через більш адаптовані нормативні значення. Проте ми робимо акцент на тому, що вона усе одно не є повністю прийнятною до нинішнього економічного становища. Згідно з застосованою методикою, фінансовий стан підприємства у 2021-2023 роках є задовільним, а компанія – фінансово стійкою.

Отже, підсумовуючи усе вищезазначене, робимо висновок, що ПАТ «ККФ РОШЕН» є фінансово стійким протягом 2021-2023 років згідно Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (МВОНП), які затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361) та Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013). В основному, підприємство демонструє позитивну динаміку до 2022 року, коли в 2023 році показники мають негативний тренд. Окрім цього, підприємству варто звернути увагу на показники ліквідності: їхні значення все ще свідчать про низький рівень фінансової гнучкості компанії та недостатню платоспроможність. Особливо необхідним на нашу думку є акцентування уваги на коефіцієнті швидкої та абсолютної ліквідності.

Аналіз ймовірності банкрутства за використання інтегральних показників

Аналіз ймовірності банкрутства за використання вітчизняних авторських методик з використанням інтегральних показників було визначено зробити згідно моделей Терещенка та Матвійчука.

Згідно Терещенко Z-функція має наступний вигляд:

$$Z = 1,5 X_1 + 0,08 X_2 + 10X_3 + 5 X_4 + 0,3 X_5 + 0,1X_6, \quad (2.1)$$

у якій: X_1 – гроші та їх еквіваленти / (довгострокові зобов'язання + поточні);
 X_2 – баланс / (довгострокові зобов'язання + поточні); X_3 – чистий прибуток

(збиток) / баланс; X4 – чистий прибуток (збиток) / чистий дохід від реалізації; X5 – виробничі запаси / чистий дохід від реалізації; X6 – чистий дохід від реалізації / (довгострокові зобов’язання + необоротні активи) [18].

Обчислимо обраховані значення відповідно до коефіцієнтів в динаміці за останні три роки у таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 – Розраховані коефіцієнти для Z-функції ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки згідно із моделлю Терещенко [18]

Показник	2021	2022	2023
X1	0,511913205	0,818069119	1,227227147
X2	2,537343107	2,601801064	4,300653293
X3	0,00166027	0,008283412	-0,00031089
X4	0,008229274	0,026344704	-0,00108947
X5	0	0	0
X6	0,928969465	2,165268534	14,66654217
Z	1,121503268	1,866332253	3,642990991
Висновок	фінансова стійкість порушена	фінансова стійкість порушена	банкрутство не загрожує

Джерело: систематизовано автором

Аналізуючи дані таблиці 2.13, ми робимо висновок, що значення Z у 2021 та 2022 роках ПАТ «ККФ РОШЕН» належало проміжку від 1 до 2, що означає, що фінансова стійкість підприємства порушена. У 2023 році значення Z є більшим за 2, а тому банкрутство йому не загрожує.

Згідно Матвійчука Z-функція має наступний вигляд:

$$Z = 0,033X_1 + 0,268X_2 + 0,045X_3 - 0,018X_4 - 0,004X_5 - 0,015X_6 + 0,702X_7, \quad (2.2)$$

у якій: X1 – оборотні активи / необоротні активи; X2 – чистий дохід від реалізації / поточні зобов’язання; X3 – чистий дохід від реалізації/ власний капітал; X4 – баланс / чистий дохід від реалізації; X5 – (оборотні активи – поточні зобов’язання)/оборотні активи; X6 – (довгострокові зобов’язання + поточні зобов’язання)/баланс; X7 – власний капітал/(забезпечення подальших витрат і платежів + довгострокові зобов’язання + поточні зобов’язання) [18].

Обчислимо обраховані значення відповідно до коефіцієнті в динаміці за останні три роки у таблиці 2.14.

Таблиця 2.14 – Розраховані коефіцієнти для Z-функції ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки згідно із моделлю Матвійчука [18]

Показник	2021	2022	2023
X1	0,322777418	0,511557867	4,255890432
X2	0,524926785	0,837610113	1,243940028
X3	0,332985657	0,510718301	0,371813407
X4	4,956588507	3,180417161	3,504366167
X5	-4,74104616	-4,385869465	-2,30028545
X6	0,394113038	0,384349139	0,232522813
X7	1,537343107	1,601801064	3,300653293
Z	1,339397251	1,500206507	2,824543731
Висновок	задовільний	задовільний	задовільний

Джерело: систематизовано автором

Аналізуючи дані таблиці 2.14, ми робимо висновок, що значення Z є більшим за нормативне 1,104, що у свою чергу означає, що підприємство має задовільний фінансовий стан та йому не загрожує банкрутство згідно із цією методикою.

Аналіз ймовірності банкрутства за використання вітчизняних методик з використанням інтегральних показників було визначено зробити згідно з наступних нормативно-правових актів:

- Наказ «Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара» від 14.07.2016 № 616

- Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: затверджено Постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. № 351 [37].

Згідно із першою методикою аналізу ймовірності банкрутства, підприємство належить до групи середніх (великих) підприємств секції С (розділи 10-12) Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів.

Отже, його функція:

$$Z = 0,035 \times K1 + 0,04 \times K2 + 2,7 \times K3 + 0,1 \times K6 + 1,1 \times K7 + 1,2 \times K8 + 0,05 \times K9 - 0,8, \quad (2.3)$$

у якій: K1 – коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня);

K2 – проміжний коефіцієнт покриття;

K3 – коефіцієнт фінансової незалежності;

K6 – коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ);

K7 – коефіцієнт рентабельності операційної діяльності за ЕВІТДА;

– коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком;

– коефіцієнт оборотності оборотних активів [29].

Обчислимо обраховані значення відповідно до коефіцієнтів в динаміці за останні три роки у таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – Розраховані коефіцієнти для Z-функції ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки згідно із №616 МФУ [29]

Показник	2021	2022	2023
K1	0,1741843	0,1856710	0,3030041
K2	0,1580951	0,1606852	0,2639283
K3	0,6058870	0,6156509	0,7674772
K6	0,0115103	0,0309236	0,0010895

K7	0,2288607	0,2064836	0,2240048
K8	0,0016603	0,0082834	-0,0003109
K9	3,0071883	4,5045147	4,1033615
Z	1,2535646	1,3405734	1,7446599
Клас	1	1	1

Джерело: систематизовано автором

Згідно з додатком 6 до застосованої методики, маємо наступну інтерпретацію значень показника Z, що він є більшим за 0,71, а, отже, підприємство відноситься до першого класу в період з 2021-2023 років (і покращує свою ситуацію в динаміці). Це означає, що підприємство має високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту.

Згідно із другою методикою аналізу ймовірності банкрутства – Положення №351 НБУ – підприємство належить до групи середніх (великих) підприємств промисловість, будівництво.

Отже, його Z-функція:

$$\cdot X_{10} + 0,301 \cdot X_{11} + 0,405 \cdot X_{13} + 0,494 \cdot X_{14} +$$

.

у якій значення X_n відповідає відповідному значенню із таблиці 4 Положення №351 НБУ K_n , де показники K_n :

K_1 – показник капіталу;

K_{10} – показник поточної ліквідності;

K_{11} – показник покриття боргу чистим доходом;

K_{13} – показник частки неопераційних елементів балансу;

K_{14} – показник оборотності поточних активів;

K15 – показник покриття фінансових витрат прибутком до оподаткування та амортизації;

17 – показник покриття фінансових витрат валовим прибутком [37].

Обчислимо обраховані значення відповідно до коефіцієнтів в динаміці за останні три роки у таблиці 2.16.

Таблиця 2.16 – Розраховані коефіцієнти для Z-функції ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки згідно з Положенням №351 НБУ [37]

Показник	2021	2022	2023
K1	60,59%	61,57%	76,75%
K10	17,42%	18,57%	30,30%
K11	5,87%	1,31%	6,21%
K13	0,07%	0,13%	0,07%
K14	12111,64%	8090,87%	8890,82%
K15	2797,07%	1828,45%	1
K17	1446,76%	1055,12%	1
X1	0,935	0,935	1,379
X10	-1,282	-1,282	-1,282
X11	1,105	1,105	1,105
X13	0,617	0,617	0,617
X14	0,682	0,952	0,952
X15	1,261	1,261	-1,19
X17	0,809	0,809	-1,773
Z	3,004326	3,137706	1,896093
Клас	2	2	4
Ймовірність дефолту	0,023 - 0,044	0,023 - 0,044	0,087 - 0,11

Джерело: систематизовано автором

Згідно із обчисленою Z-функцією відповідної секції, робимо висновки про те, що ймовірність дефолту підприємства в 2021-2022 роках перебувала в діапазоні

0,023–0,044, що свідчить про низький ризик фінансової неспроможності. У 2023 році ймовірність дефолту суттєво збільшилася, досягнувши 0,087–0,11, що свідчить про підвищення ризиків фінансової нестабільності. Перехід до нижчого класу вказує на ослаблення фінансового стану підприємства та можливі труднощі з виконанням боргових зобов'язань.

Отже, порівнюючи отримані результати щодо ймовірності банкрутства аналізованого підприємства, робимо висновки, що значення, отримані згідно з методикою №351 НБУ, є більш критичними у динаміці, в той час як згідно методики №616 МФУ, підприємство належить до першого (вищого) класу і загроза банкрутства відсутня або мінімальна у динаміці за 2021-2023 роки. Згідно з аналізом за використання авторських вітчизняних методик, підприємству ПАТ «ККФ РОШЕН» не загрожує банкрутство окрім як у 2021 та 2022 роках за моделлю О. Терещенка.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТРУМЕНТАРІЮ ВІТЧИЗНЯНОЇ ДІАГНОСТИКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

Адаптація інструментарію фінансової діагностики до сучасних умов військового стану

Адаптація інструментарію фінансової діагностики до сучасних умов воєнного стану в Україні є критично важливою для забезпечення стійкості та ефективності фінансової системи країни. Військові дії створюють нові виклики та ризики, що вимагають перегляду та оновлення існуючих методів фінансового аналізу.

Аналіз фінансового стану підприємства в умовах воєнного стану має враховувати додаткові фактори, такі як порушення логістичних ланцюгів, зменшення платоспроможного попиту та ризики, пов'язані з безпекою. Важливо здійснити комплексний моніторинг впливу війни на фінансові результати, виробничі процеси та ринкові умови [38, с. 115-116].

В цьому аспекті важливо розуміти, що звичайна фінансова криза і криза, причиною якої є військовий стан, відбуваються різним чином та між ними є суттєві відмінності. По-перше, війна є суттєвим зовнішнім чинником, який може мати великий прояв на результатах діяльності компанії, а, по-друге, вона є тривалим явищем, що примушує застосовувати методи, не характерні для звичного антикризового управління підприємством (рис. 3.1).

Ватченко Б. С та Шаранов Р. С у публікації [39, с. 39] зазначають, що «з огляду на те, що війна є перманентною кризою, яка безпосередньо впливає на діяльність підприємства, основна мета та завдання діагностики полягають в оцінці поточного стану підприємства, ідентифікації причин відхилень, а також у запобіганні виникненню нових кризових ситуацій у його діяльності».

Рисунок 3.1 – Порівняння традиційної кризи з кризою воєнного стану

Джерело: [39, с. 40]

Отже, оцінка поточного стану функціонування підприємства у військовий стан є пріоритетним напрямком фінансового аналізу. У цьому контексті є актуальним питання вибору застосування необхідних методик для аналізу – вітчизняних чи зарубіжних, адже іноземні методики мають більш жорсткі нормативні значення. Для оцінки проведемо аналіз банкрутства ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН» у період 2021-2023 років за допомогою найбільш популярних зарубіжних моделей Альтмана, Спрінгейта, Ліса, Таффлера і Тішоу, Клауса Беєрмана та Конана і Гельдера (таблиці 3.1 – 3.6).

Згідно з Альтманом, Z-функція виглядає наступним чином:

Z

-

у якій: X1– відношення оборотного капіталу до валюти балансу; X2 – відношення нерозподіленого прибутку до валюти балансу; X3 – відношення валового прибутку до валюти балансу; X4 – відношення вартості власного капіталу

у

н

о

до вартості всіх зобов'язань; X_5 – відношення доходу від реалізації до валюти балансу.

Таблиця 3.1 – Оцінка ймовірності банкрутства ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки за використання моделі Альтмана

Показник	2021	2022	2023
X1	-0,31739607	-0,305684824	-0,15989
X2	0,128410825	0,129817328	0,131437106
X3	0,00232223	0,009723111	0,000310888
X4	0,605886962	0,615650861	0,767477187
X5	-0,20175167	-0,314424162	-0,28535831
Z	-0,03145451	-0,097710484	0,16858324
Висновок	дуже висока ймовірність	дуже висока ймовірність	дуже висока ймовірність

Джерело: систематизовано автором

Отримані значення Z-функції є меншими за значення 1,8, а це означає, що в усіх роках підприємство згідно з цією методики має дуже високу ймовірність до банкрутства, хоч у динаміці ця ситуація покращується.

Згідно з Спрінгейтом, Z-функція виглядає наступним чином:

$$Z\text{-рахунок: } 1,03X_1 + 3,07X_2 + 0,66X_3 + 0,4X_4, \quad (3.2)$$

у якій: X_1 – частка оборотного капіталу в структурі активів; X_2 – відношення чистого прибутку до виплати податків і відсотків до сукупних активів; X_3 – відношення чистого прибутку до виплати відсотків до поточних зобов'язань; X_4 – відношення доходу від реалізації продукції до всіх активів.

Таблиця 3.2 – Оцінка ймовірності банкрутства ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки за використання моделі Спрінгейта

Показник	2021	2022	2023
X1	-0,31739607	-0,305684824	-0,15989
X2	0,025025953	0,029112504	0,000310888

X3	-0,00570189	0,013932427	0,005043549
X4	0,201751668	0,314424162	0,285358308
Z	-0,17315086	-0,090514914	-0,04626021
Висновок	висока ймовірність	висока ймовірність	висока ймовірність

Джерело: систематизовано автором

Аналізуючи дані, отримані з таблиці 3.2, Z-функція менша за 0,82 – нормативне значення за цією моделлю, що у свою чергу означає, що підприємство в увесь досліджуваний період має високу ймовірність до банкрутства, хоч у 2023 році ця ситуація знову покращується.

Згідно з Ліса, Z-функція виглядає наступним чином:

Z

-

у якій: X1 – відношення оборотного капіталу до всіх активів; X2 – відношення прибутку від реалізації до всіх активів; X3 – відношення нерозподіленого прибутку до всіх активів; X4 – відношення власного капіталу до мозичкового капіталу.

н

о Таблиця 3.3 – Оцінка ймовірності банкрутства ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки за використання моделі Ліса

Показник	2021	2022	2023
X1	0,066946421	0,069697657	0,069508765
X2	-0,00219148	0,005229989	0,001156984
X3	0,128410825	0,129817328	0,131437106
X4	1,537343107	1,601801064	3,300653293
Z	0,012872768	0,0138735	0,015278063
Висновок	висока ймовірність	висока ймовірність	висока ймовірність

1

Джерело: систематизовано автором

+

0

Аналізуючи дані, отримані внаслідок оцінки ймовірності банкрутства за моделлю Ліса, значення Z-функції менше 0,037, що є критичним та означає високу ймовірність підприємства бути банкрутом.

Згідно з Таффлера і Тішоу, Z-функція виглядає наступним чином:

Z

-

р у якій: X1 – відношення прибутку від реалізації продукції до короткострокових зобов'язань; X2 – відношення оборотних активів до зобов'язань; X3 – відношення короткострокових зобов'язань до всіх активів; X4 – відношення власного капіталу до позичкового капіталу.

н

о Таблиця 3.4 – Оцінка ймовірності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки
ка використання моделі Таффлера і Тішоу

Показник	2021	2022	2023
X1	-0,00219148	0,005229989	0,001156984
X2	0,066946421	0,069697657	0,069508765
X3	0,384342491	0,37538248	0,229398766
X4	0,201751668	0,314424162	0,285358308
Z	0,109003466	0,129709302	0,096598448
Висновок	Ймовірність існує	Ймовірність існує	Ймовірність існує

1 Джерело: систематизовано автором

+

Критичне значення Z-функції близько до нормативного 0,2, проте не досягає цього показника, що в свою чергу означає, що ймовірність підприємства за цією моделлю існує, проте вона є меншою порівняно з іншими раніше розглянутими методиками.

3 Згідно з Клаусом Беєрманом, Z-функція виглядає наступним чином:

Z

X

р у якій: X1 - позиковий капітал/валюта балансу, X2 - чистий прибуток/валюта балансу, X3 - чистий прибуток/позичковий капітал, X4 - чистий прибуток/чиста

х

у

н

виручка від реалізації, X5 - cash flow/позичковий капітал, X6 - чиста виручка від реалізації/валюта балансу, X7 - запаси/чиста виручка від реалізації, X8 - сума амортизації/вартість основних засобів на кінець періоду, X9 - введені основні засоби/сума амортизації, X10 - заборгованість за банківськими позиками/позичковий капітал.

Таблиця 3.5 – Оцінка ймовірності ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки за використання моделі Клауса Беєрмана

Показник	2021	2022	2023
X1	0,394113038	0,384349139	0,232522813
X2	0,00166027	0,008283412	-0,00031089
X3	0,004212674	0,021551789	-0,00133702
X4	0,008229274	0,026344704	-0,00108947
X5	-0,00024922	-3,00734E-05	0,000475567
X6	0,201751668	0,314424162	0,285358308
X7	0,027887486	0,026297731	0,02884427
X8	0,070460212	0,087185254	0,091672595
X9	0,836639751	0,14845259	0,298038381
X10	0	0	0
Z	0,069754281	0,076822704	0,059219444
Висновок	Низька ймовірність	Низька ймовірність	Низька ймовірність

Джерело: систематизовано автором

Аналізуючи дані таблиці 3.5, робимо висновок про те, що фінальне значення Z-функції в 2021-2023 роках є меншим за нормативне 0,237, що означає, що підприємство має низьку ймовірність до банкрутства.

Згідно з Конаном і Гельдером, Z-функція виглядає наступним чином:

Z

-

у якій: X1 - дебіторська заборгованість + кошти/активи, X2 - постійний капітал/пасиви, X3 - фінансові витрати/виручка від реалізації, X4 - витрати на персонал/додана вартість, X5 - валовий прибуток/(пасиви-власний капітал)

у

н

о

Таблиця 3.6 – Оцінка ймовірності банкрутства ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки за використання моделі Конана і Гельдера

Показник	2021	2022	2023
X1	0,06076265	0,060318416	0,060544825
X2	0,605886962	0,615650861	0,767477187
X3	0,11	0,06	0,00
X4	5,364054686	3,346876858	4,747886616
X5	0,066175923	0,096920815	0,172948677
Z	0,793208565	0,556692548	0,694828497
Висновок	Низька ймовірність	Низька ймовірність	Низька ймовірність

Джерело: систематизовано автором

Проводячи аналіз таблиці 3.6, логічним є зробити висновок про низьку ймовірність банкрутства за цією моделлю, адже Z-функція в 2021-2023 роках не належить проміжку від -0,164 до 0,21.

Причиною отриманої різниці в аналізованих зарубіжних моделях є те, що, в компанії є тимчасові труднощі з ліквідністю чи прибутковістю, це може викликати високий ризик за першими чотирма моделями, але не відобразитися у висновках останніх двох (через застосування в цих моделях відповідних коефіцієнтів).

Проводячи аналіз результатів банкрутства за вітчизняними і зарубіжними методами, доходимо до висновку, що застосування чинних вітчизняних є більш адаптованим до сучасних реалій через високі показники нормативів у зарубіжних моделях, що не є нормальним для аналізу в умовах військового стану в Україні. Де факто, попередньо проведена фінансова діагностика та аналіз банкрутства за вітчизняними методами дає розуміння того, що ПАТ «ККФ РОШЕН» у період 2021-2023 років має проблеми з ліквідністю та проблеми з фінансовим результатом лише в останньому 2023 аналізованому році, проте це не дає змогу характеризувати підприємство як банкрута на високому чи критичному рівні протягом всього розглянутого періоду.

Залишається актуальним питання адаптації сучасних вітчизняних методик фінансової діагностики до умов сьогодення. Островська О.А. та Юркевич О.М.

досліджують це питання в своїй публікації [31, с. 36] і пропонують для використання адаптовані нормативні значення ліквідності активів та платоспроможності підприємства. Проведемо фінансову діагностику ПАТ «ККФ РОШЕН» у період 2021-2023 років, враховуючи нові запропоновані нормативні значення та систематизуємо результати (таблиця 3.7).

Т

а

б Л И Ц Я З 7 П Н Я	Назва показника	Значення згідно із МВОНП	Нормативне адаптоване значення нормативу згідно дослідження	2021	2022	2023
	Чисті оборотні активи (робочий капітал), тис. грн.	н/д	>0	-1035925	-979994	-515960
	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	>0	0,00037	0,00028	0,00015
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,6-0,8	>0,6	0,123	0,156	0,258
	Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	>1,5	>1	0,174	0,186	0,303

Джерело: систематизовано автором

П

о

Аналізуючи дані таблиці 3.1, робимо висновки, що згідно із запропонованими О. Островською та О. Юркевич у публікації [31] значеннями, наявність грошових коштів та їх еквівалентів на балансі підприємства замість запропонованого раніше нормативу в 20% від поточних зобов'язань є достатньою, як і перевищення поточних активів над поточними зобов'язаннями.

я

Ми вважаємо за доцільне використання модифікованих фінансових показників при проведенні фінансової діагностики підприємства, що враховує реалії роботи підприємства. Наприклад, при розрахунку поточної ліквідності

я

о

частина активів може бути знецінена або недоступна, що необхідно враховувати при обчисленні цього показника, а при розрахунку коефіцієнта швидкої ліквідності – частину оборотних активів (наприклад, дебіторську заборгованість від клієнтів у зоні бойових дій чи прифронтовій зоні). В умовах війни для підприємств, що мають виробничі потужності в географічній зоні війни, ми вважаємо, що потрібно враховувати ризики втрати активів або знецінення власного капіталу через потенційні збитки. Застосування комплексу модифікованих показників при проведенні фінансової діагностики допоможе підприємству отримати більш реальну ситуацію щодо його функціонування в нестабільних військових умовах.

Ми підкреслюємо те, що вважаємо прийнятним в умовах військового стану є порівняння показників для фінансової діагностики разом із середніми галузевими чи разом із показниками основних компаній-конкурентів на ринку в динаміці.

Таким чином, наприклад, АТ ВО «Конті» - прямий один з найбільших конкурентів у кондитерській галузі - у 2021-2023 році має від'ємний власний капітал (через часткову релокацію потужностей внаслідок військових дій в Україні), стрімку динаміку погіршення чистих оборотних активів (у 2023 році показник склав -1220913 тис. грн.), коефіцієнт покриття у 2023 році склав 0,25 (у 2021 році складав 3,34), а коефіцієнт швидкої ліквідності 0,22, що також характеризує стрімкий спад фінансового стану підприємства [40].

Отже, сукупність проведених коригувань при проведенні фінансової діагностики в умовах військового стану, дозволить адаптувати інструментарій фінансової діагностики компаній та відображати реальне фінансово-економічне становище підприємств при його застосуванні.

Шляхи покращення фінансового стану та запобігання банкрутству ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН» в кризових умовах

В умовах війни та кризових ситуацій ПАТ «ККФ РОШЕН» стикається з новими викликами, які вимагають адаптації стратегій та позиціонування на ринку.

Систематизуємо та проаналізуємо основні можливо реалізовані ключові напрями покращення фінансового стану на нашу думку в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8 – Орієнтовні напрямки щодо покращення фінансового стану для ПАТ «ККФ РОШЕН» в кризових умовах

Напрямок	Можливі дії
Фінансовий аналіз та реструктуризація	- Регулярний аналіз із застосуванням модифікованих фінансових показників - Розробити план реструктуризації боргів - Зменшити витрати через оптимізацію операційних процесів
Оптимізація виробничих процесів	- Переосмислити ланцюжки поставок для зниження витрат - Впроваджувати енергозберігаючі технології - Зосередитись на найбільш прибуткових продуктах та робити акцент у продажі на них, а не на менш прибуткових та тих, що не користуються попитом у споживачів
Диверсифікація продукції та ринків	- Розробити нові види продукції для різних сегментів - Збільшити експорт, акцентуючи можливість виходу на нові ринки - Розвиток дистриб'юції
Покращення маркетингової стратегії	- Використовувати соціальні мережі для популяризації бренду - Розробити акції та програми лояльності - Інвестувати в рекламу з акцентом на якість та інновації
Оптимізація управління кадрами	- Мотивувати персонал через преміювання та гнучкі графіки - Перекваліфікувати працівників для адаптації до нових умов
Залучення додаткового фінансування	- Залучити стратегічних інвесторів - Застосовувати факторинг чи лізинг
Інновації та технології	- Впроваджувати цифрові технології для автоматизації процесів - Розширити R&D відділ для розробки нових продуктів
Антикризове управління	- Сформувати комплекс антикризових дій щодо діяльності підприємства - Впроваджувати гнучкі плани дій для різних сценаріїв, враховуючи нестабільну макроекономічну ситуацію

Джерело: розроблено автором

Створюючи таблицю 3.8, ми зосередились на орієнтовні напрямки покращення фінансового стану ПАТ «ККФ РОШЕН» в кризових умовах, що охоплюють різні аспекти діяльності компанії та базуються на системному підході до вирішення проблем. Фінансовий аналіз і реструктуризація спрямовані на стабілізацію фінансового стану шляхом регулярного аналізу, оптимізації витрат і

управління боргами, що дозволяє зменшити фінансове навантаження, хоча потребує професійного підходу та ресурсів. Оптимізація виробничих процесів передбачає зниження витрат через удосконалення технологій і зосередження на найбільш рентабельних продуктах, що забезпечує економію ресурсів, хоча може вимагати значних інвестицій і призводити до тимчасових труднощів. Диверсифікація продукції та ринків дозволяє знизити залежність компанії від обмеженого асортименту чи географії продажів, відкриваючи нові можливості для експорту, але одночасно потребує інвестицій у нові розробки та маркетингові дослідження. Маркетингова стратегія акцентується на підвищенні упізнаваності бренду через сучасні інструменти, такі як соціальні мережі, акції лояльності та інноваційна реклама, що допомагає збільшити продажі, хоча й залежить від реакції споживачів. Оптимізація управління кадрами спрямована на підвищення продуктивності працівників через мотивацію та навчання, хоча може викликати опір змінам. Додаткове фінансування, зокрема через залучення інвесторів або використання інструментів, як-от факторинг, дозволяє зберігати ліквідність, проте ризикує збільшити боргове навантаження. Інновації та впровадження технологій забезпечують довгострокову конкурентоспроможність компанії через автоматизацію процесів і розвиток нових продуктів, але потребують значних ресурсів та часу на реалізацію. Нарешті, антикризове управління включає створення гнучких і адаптивних планів дій, що дозволяють підприємству оперативно реагувати на нестабільну макроекономічну ситуацію, проте вимагає ретельного планування та прогнозування. Усі ці заходи спрямовані на комплексне зміцнення позицій компанії в умовах кризи та забезпечення її стабільності у довгостроковій перспективі.

Таким чином, сформулюємо наступні рекомендації:

1. Основою напрямку фінансового аналізу та реструктуризації є глибокий фінансовий аналіз, який передбачає детальну оцінку доходів, витрат, боргових зобов'язань і ліквідності з врахуванням модифікованих фінансових показників. Необхідно скласти прогнози руху грошових коштів на коротко- і довгостроковий періоди, щоб зрозуміти, які ресурси можуть бути задіяні для забезпечення

платоспроможності, а також визначити нерентабельні напрямки діяльності для оптимізації ресурсів.

2. Особливу увагу варто приділити реструктуризації боргових зобов'язань. У таких умовах підприємство має активно співпрацювати з кредиторами, досягаючи домовленостей про відтермінування платежів, зменшення відсоткових ставок або, за можливості, часткове списання боргу. Оптимізація витрат є ще одним ключовим напрямком. Компанія має впровадити жорсткий контроль за видатками, зокрема усунути непершочергові витрати та переглянути угоди з постачальниками, щоб знайти економічно вигідні умови або перейти на співпрацю з локальними постачальниками. Водночас з цим доцільно інвестувати в автоматизацію процесів та сучасні технології, які дозволять знизити операційні витрати.

3. Важливим напрямком ми вважаємо проведення переоцінки активів компанії, включаючи нерухомість, обладнання та товарні запаси, щоб зрозуміти, які активи можуть бути продані або використані для залучення коштів. Вважаємо необхідним мінімізувати частку непрофільних активів і розглянути їх продаж для збільшення ліквідності підприємства.

Окрім цього, ми вважаємо за потрібним акцентувати увагу на важливості розробки відповідної фінансової стратегії. Для ПАТ «ККФ РОШЕН» стратегія повинна враховувати не тільки короткострокові фінансові потреби, а й довгострокові завдання, зокрема відновлення після кризового післявоєнного періоду. Фінансова стратегія повинна включати управління ризиками, пов'язаними з військовими діями, економічною нестабільністю та іншими непередбачуваними факторами, що включає в себе: створення резервних фондів для покриття непередбачуваних витрат, такі як, що можуть бути викликані перебоями в постачанні, пошкодженням майна або іншими форс-мажорними обставинами, страхування активів від ризиків, пов'язаних з війною та природними катастрофами, управління валютним ризиком через хеджування валютних коливань, особливо з врахуванням того, що підприємство працює на міжнародних ринках, а також регулярна диверсифікація постачальників і партнерів задля зменшення залежності

від єдиних постачальників та партнерів, що дає можливість знижувати ризики перебоїв у ланцюгах поставок.

На основі класичних заходів щодо запобігання банкрутству ПАТ «ККФ РОШЕН» у кризових умовах, пов'язаних із війною та економічною нестабільністю, розглянемо доцільність застосування основних методів на нашу думку для застосування на практиці:

1. Реалізація частини основних засобів, не задіяних у виробничому процесі. Цей метод може бути корисним для компанії, якщо є невикористовувані виробничі або невиробничі активи. Наприклад, застаріле обладнання, неефективно використовувані будівлі чи земельні ділянки можуть бути продані для отримання додаткових коштів. У цьому аспекті підприємство оновило свої основні засоби у 2023 році на 87,47% більше, ніж у попередньому. Однак в умовах війни попит на нерухомість та інші основні активи може бути обмеженим, що ускладнює реалізацію цього методу.

2. Рефінансування дебіторської заборгованості та прискорення її оборотності. Цей підхід є особливо ефективним для компанії, яка має значну дебіторську заборгованість. У нашому випадку, оптимізація дебіторської заборгованості через скорочення термінів надання комерційного кредиту може покращити грошовий потік, але не значним чином. В умовах війни та кризи цей метод дозволяє компанії швидко отримати кошти, знижуючи ризики неплатежів.

3. Збільшення грошових коштів та еквівалентів на розрахункових рахунках підприємства. Збільшення грошових коштів є критично важливим для забезпечення фінансової стійкості. Враховуючи, що у 2023 році підприємство має на балансі лише 107 тис. грн. і відслідковується негативна тенденція, це питання є особливо актуальним. Компанія може досягти цього шляхом реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, а також можливої здачі їх в оренду. Наприклад, якщо компанія має виробничі потужності, які тимчасово не використовуються через зниження попиту або ризики воєнних дій, здача їх в оренду може бути вигідним рішенням. Крім того, наявність достатніх грошових коштів дозволяє підвищити коефіцієнт абсолютної ліквідності, що є умовою для отримання позик

від банків. У нашому випадку, це дає можливість залучати кредитні кошти для фінансування операційної діяльності або інвестицій у відновлення. Доцільність цього методу є найбільш висока. У сучасних умовах метод є практичним і дозволяє забезпечити підприємству фінансову гнучкість, що є особливо актуальним.

Комбінація цих методів допоможе компанії зберегти ліквідність, підвищити фінансову стійкість та забезпечити можливість реагувати на виклики кризових умов. Якими б способами запобігання банкрутству підприємство не користувалося, головне, це знайти оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу [41, с. 91].

Отже, орієнтовними напрямками щодо покращення діяльності ПАТ «ККФ РОШЕН» є фінансовий аналіз та реструктуризація, оптимізація виробничих процесів, диверсифікація продукції та ринків, покращення маркетингової стратегії, оптимізація управління кадрами, залучення додаткового фінансування, використання інновацій та технологій, а також відповідне антикризове управління. На основі класичних заходів щодо запобігання банкрутству ПАТ «ККФ РОШЕН» у кризових умовах, пов'язаних із війною та економічною нестабільністю, ми рекомендуємо реалізовувати основні засоби, не задіяні у операційній діяльності, рефінансувати дебіторську заборгованість та збільшувати грошові кошти та їхні еквіваленти на рахунках підприємства.

Розробка та впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу за результатами фінансової діагностики

Розробка та впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу для компанії ПАТ «ККФ РОШЕН» є важливим кроком у забезпеченні її стійкості та ефективності, особливо в умовах, коли підприємство працює в країні, що перебуває в стані війни. Війна значно ускладнює фінансове планування та прогнозування, оскільки викликає нестабільність у економічному середовищі, впливає на постачання сировини, змінює споживчі звички та створює

додаткові ризики для ведення бізнесу. У таких умовах система раннього попередження є критично важливою для своєчасного виявлення потенційних кризових ситуацій і реагування на них, що дозволяє мінімізувати фінансові втрати і забезпечити безперервність діяльності компанії [42, с. 225].

Розглянемо класичний алгоритм послідовних дій системи раннього виявлення та подолання фінансової кризи на підприємстві (рисунок 3.2).

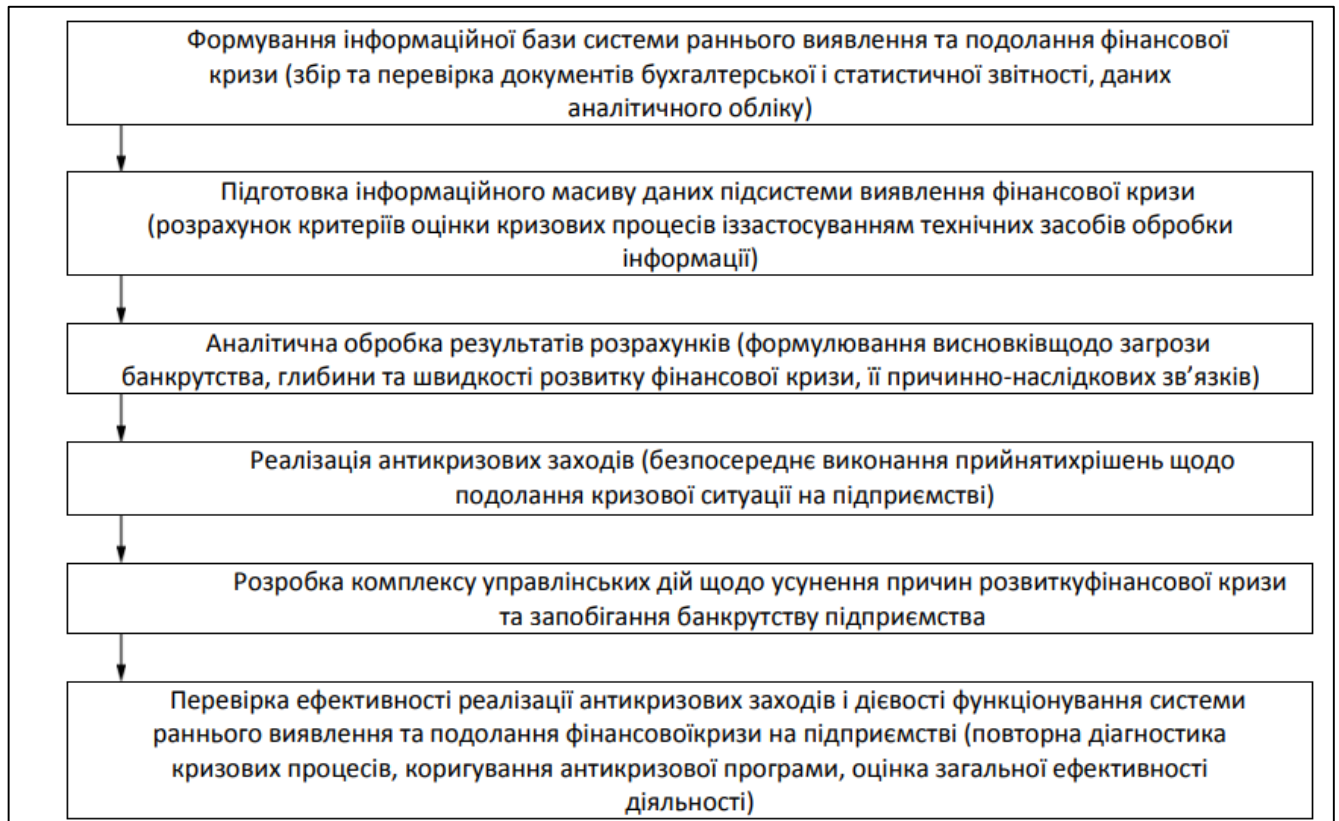

Рисунок 3.2 – Алгоритм послідовних дій системи раннього виявлення та подолання фінансової кризи на підприємстві

Джерело: [43, с. 94]

У контексті військового стану, фінансова діагностика стає основою для створення цієї системи. Завдяки ретельному аналізу модифікованих та класичних фінансових показників, компанія може визначити слабкі місця у своїй структурі та оперативно реагувати на будь-які зміни. Це включає оцінку ліквідності, рентабельності, рівня заборгованості та інших фінансових параметрів [44-46]. У разі військових дій економічна ситуація може змінюватися непередбачуваним

чином, тому важливо мати можливість відслідковувати не лише поточний стан, а й можливі тенденції розвитку ситуації, зокрема, на основі змін на ринку сировини, логістичних шляхів, валютних коливань та інших факторів, що можуть вплинути на фінансові результати [47].

Розробка системи раннього попередження для компанії повинна включати постійний моніторинг ключових фінансових показників, що дозволить оперативно виявляти негативні тренди. Це дозволяє не тільки отримувати своєчасну інформацію про проблеми з ліквідністю або рентабельністю, але й здійснювати прогнозування можливих ризиків. В умовах війни ці ризики можуть бути спричинені не лише економічними факторами, але й змінами в зовнішньополітичній ситуації, обмеженням постачань або коливанням попиту на продукцію. Важливо, щоб система могла виявляти такі загрози завчасно і допомагати керівництву компанії приймати обґрунтовані рішення щодо її фінансової стратегії.

У відповідь на виявлені ризики, система повинна бути здатна забезпечити ефективне реагування, зокрема через оптимізацію витрат та управління грошовими потоками. В умовах війни особливо важливо мати можливість зменшувати можливі витрати, адаптувати стратегії бізнесу під зміни в економічному середовищі, переглядати структуру капіталу та розробляти стратегії фінансування. Це включає пошук альтернативних джерел фінансування, залучення додаткових інвестицій або оптимізацію фінансових зобов'язань. В умовах дефіциту фінансових ресурсів, пов'язаного з кризовими явищами, компанія повинна мати план для управління активами, що дозволяє зберігати відповідний рівень ліквідності навіть у періоди економічної нестабільності.

Що важливо в умовах війни, так це те, що система раннього попередження має бути інтегрована в управлінську структуру компанії для оперативного реагування. Це означає, що фінансові відділи повинні активно співпрацювати з іншими підрозділами компанії, зокрема з логістичним, виробничим та комерційним. Тільки в такій тісній взаємодії можна зреагувати на швидко змінювані обставини. Компанія повинна мати чітко визначені канали комунікації,

щоб будь-які загрози, пов'язані з фінансовими ризиками, відразу потрапляли до вищого керівництва і могли бути вирішені без зволікань.

Важливо також, щоб система була адаптована до постійних змін у зовнішньому середовищі. В умовах війни економічні прогнози можуть часто змінюватися, тому система має бути гнучкою та здатною до постійного оновлення. Це передбачає не лише використання традиційних фінансових інструментів, але й технологій прогнозування, штучного інтелекту для відслідковування економічних трендів та допомоги в ухваленні стратегічних рішень.

Розробимо систему раннього попередження для ПАТ «ККФ РОШЕН» та охарактеризуємо її елементи. Почнемо із елементу ліквідності (таблиця 3.9).

Таблиця 3.9 – Система раннього попередження ліквідності для ПАТ «ККФ РОШЕН» в кризових умовах військового стану

Група показників	Показник	Формула	Нормативне значення	Призначення
Ліквідність	Поточна ліквідність	Оборотні активи / Короткострокові зобов'язання	1.0 - 1.5	В умовах війни зниження цього показника може сигналізувати про кризу з грошовими потоками.
	Кислотна ліквідність	(Оборотні активи - Запаси) / Короткострокові зобов'язання	0.8 - 1.2	Зважаючи на проблеми з постачаннями та запасами в умовах війни, зниження цього показника може бути критичним.

Джерело: розроблено автором

Система раннього попередження ліквідності для ПАТ «ККФ РОШЕН» у кризових умовах військового стану має на меті своєчасно виявляти потенційні фінансові ризики та забезпечувати стабільність підприємства. У таких обставинах ключовими показниками для аналізу виступають поточна та кислотна ліквідність, які дозволяють оцінити платоспроможність і стійкість компанії. Поточна ліквідність має значення в межах 1.0–1.5, що свідчить про здатність підприємства покривати свої короткострокові зобов'язання за рахунок наявних оборотних

активів. У період військового стану цей показник може знижуватися через порушення стабільності грошових потоків, затримки в надходженні коштів або уповільнення погашення дебіторської заборгованості. Якщо значення показника падає нижче 1.0, це може свідчити про наявність кризових явищ у фінансах компанії, що ускладнює виконання зобов'язань. Кислотна ліквідність є ще більш чутливим індикатором фінансового стану. Її нормативне значення становить 0.8–1.2. У військових умовах, коли запаси можуть втрачати свою ліквідність через логістичні проблеми, перебої у постачаннях або пошкодження, зниження цього показника нижче 0.8 може вказувати на загрозу неплатоспроможності. Такі зміни у значеннях показників вимагають оперативної реакції з боку менеджменту, включно із залученням додаткових фінансових ресурсів, оптимізацією управління запасами та грошовими потоками, а також переглядом умов співпраці з постачальниками.

Проаналізуємо елемент рентабельності (таблиця 3.10).

Таблиця 3.10 – Система раннього попередження рентабельності для ПАТ «ККФ РОШЕН» в кризових умовах військового стану

Група показників	Показник	Формула	Нормативне значення	Призначення
Рентабельність	Рентабельність продажів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Доходи}} \times 100$	1% - 3%	В умовах війни зниження попиту та зростання витрат можуть сильно вплинути на цей показник.
	Рентабельність активів (ROA)	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Загальні активи}} \times 100$	1% - 3%	Війна може знизити ефективність використання активів, тому цей показник може бути зниженим порівняно з мирним часом.

Рентабельність власного капіталу (ROE)	Чистий прибуток / Власний капітал × 100	1% - 3%	Враховуючи нестабільність ринку та економіки, зниження цього показника вказує на погіршення ефективності використання власних ресурсів.
--	---	---------	---

Джерело: розроблено автором

Система раннього попередження рентабельності для ПАТ «ККФ РОШЕН» у кризових умовах військового стану є важливим інструментом для моніторингу фінансової ефективності підприємства та виявлення потенційних ризиків. Її основною метою є забезпечення стабільності компанії в умовах зниження попиту, зростання витрат та загальної економічної нестабільності. Для цього аналізуються ключові фінансові показники, які відображають ефективність роботи підприємства за різними аспектами. Рентабельність є однією з найважливіших характеристик фінансового стану компанії, оскільки вона визначає, наскільки ефективно підприємство використовує свої ресурси для отримання прибутку. У рамках системи оцінюються три основні показники: рентабельність продажів, рентабельність активів (ROA) і рентабельність власного капіталу (ROE). Рентабельність продажів відображає співвідношення між чистим прибутком і доходами компанії. Її нормативне значення становить 1%–3%. Військові умови створюють значний тиск на цей показник через зниження попиту, зростання собівартості продукції, підвищення витрат на логістику та енергоносії. Зниження цього показника сигналізує про проблеми в операційній діяльності компанії, які потребують негайного реагування. Рентабельність активів (ROA) показує, наскільки ефективно використовуються активи підприємства для отримання прибутку. В умовах війни цей показник часто знижується через пошкодження активів, скорочення виробничих потужностей, перебої в роботі постачальників і логістичних ланцюгів. Це вказує на зниження загальної продуктивності компанії, що впливає на її здатність генерувати прибуток. Рентабельність власного капіталу (ROE) характеризує здатність компанії використовувати власні ресурси для створення доходу. Зниження цього показника в умовах військового стану є

наслідком зменшення прибутковості та збільшення ризиків, пов'язаних з утриманням капіталу. Це свідчить про послаблення фінансової стійкості компанії та потребу в коригуванні її фінансової стратегії.

Розглянемо елемент зовнішніх факторів, загроз та стратегічних рішень (таблиця 3.11).

Таблиця 3.11 – Система раннього попередження рентабельності для ПАТ «ККФ РОШЕН» в кризових умовах військового стану

Група показників	Показник	Формула	Нормативне значення	Призначення
Зовнішні фактори, загрози та стратегічні фактори	Валютний ризик	Частка доходів та витрат, що залежать від валютних коливань	15% - 40%	У умовах війни валютні коливання можуть бути значними, тому важливо контролювати цей показник.
	Оцінка зміни попиту на продукцію	Індекс зміни попиту за останні 3 місяці	Зміна в межах $\pm 20\%$	В умовах війни споживчий попит може бути сильно нестабільним, тому важливо займатися моніторингом цих змін.
	Оцінка впливу економічних факторів	Оцінка ризиків на основі зовнішніх факторів (інфляція, зміна ставок тощо)	Оцінка в межах 5% - 10%	Врахування впливу зовнішніх економічних змін, що можуть мати серйозний вплив на фінансову діяльність.
	Оцінка порушення логістичних ланцюгів	Вартість затримок у постачаннях / Загальні витрати	<5%	В умовах війни порушення логістичних ланцюгів може значно вплинути на витрати та операційну діяльність компанії.

Джерело: розроблено автором

Даний блок дозволяє кількісно контролювати зовнішні загрози і фактори, що впливають на функціонування ПАТ «ККФ РОШЕН». Ця система орієнтована на моніторинг ключових ризиків, пов'язаних із валютними коливаннями, зміною споживчого попиту, економічними факторами та логістичними проблемами.

Одним із важливих аспектів є валютний ризик, що оцінюється за часткою доходів і витрат, залежних від валютних коливань. Нормативне значення цього показника коливається в межах 15%–40%. У кризових умовах війни, коли валютні курси можуть бути нестабільними, цей ризик стає критичним. Зростання залежності від валютних операцій може призводити до додаткових витрат або втрат, тому регулярний контроль за цим показником є необхідним для зменшення впливу курсових коливань. Не менш важливим є моніторинг зміни попиту на продукцію, що оцінюється за індексом змін за останні три місяці. Допустима зміна визначається в межах $\pm 20\%$. Військові дії часто призводять до суттєвих змін у споживчій поведінці через падіння купівельної спроможності, зміну пріоритетів або обмеження доступу до певних товарів. Регулярна оцінка цього показника дозволяє своєчасно адаптувати маркетингові стратегії та коригувати обсяги виробництва. Врахування впливу економічних факторів, таких як інфляція, зміна процентних ставок і загальні ризики, є ще одним ключовим елементом системи. Нормативний рівень цих ризиків знаходиться в межах 5%–10%. Військовий стан може посилювати економічну нестабільність, збільшувати витрати на кредитні ресурси, а також впливати на рентабельність компанії. Аналіз економічного середовища дозволяє передбачити можливі загрози й оперативно коригувати фінансові стратегії. Окремим важливим показником є оцінка порушення логістичних ланцюгів, що визначається як частка вартості затримок у постачаннях відносно загальних витрат. Допустиме значення — менше ніж 5%. У військовий час проблеми з логістикою можуть значно ускладнити доступ до сировини, підвищити витрати на транспортування або призвести до затримок у виробничому процесі. Контроль цього показника дозволяє компанії оперативно реагувати на перебої в постачаннях, шукаючи альтернативні маршрути чи постачальників.

Щоб забезпечити ефективний моніторинг цих показників, необхідно автоматизувати процес збору та обробки фінансових даних. Це можна зробити шляхом інтеграції системи в існуючі програмні продукти підприємства, наприклад, ERP або CRM системи. Автоматизація дозволить забезпечити безперервний моніторинг фінансових показників у реальному часі та швидко виявляти будь-які

відхилення від норм. Завдяки цьому можна оперативно реагувати на потенційні кризові ситуації.

Крім того, важливо організувати регулярний аналіз фінансових показників. Це має включати щомісячні та квартальні звіти для керівництва компанії, які дають чітке уявлення про стан справ і потенційні ризики. На основі цих звітів мають розроблятися сценарії реагування, щоб керівництво могло прийняти необхідні рішення в разі погіршення фінансових показників. Оцінка впливу зовнішніх факторів на фінансовий стан компанії повинна також проводитись регулярно, щоб оперативно коригувати стратегію в разі зміни економічної ситуації.

Інтеграція системи не обмежується лише впровадженням програмних інструментів та навчанням співробітників. Акцентуємо увагу, що важливо визначити конкретних відповідальних осіб за моніторинг, аналіз і прийняття рішень у разі виявлення загрози фінансової кризи. Це може бути спеціалізована команда з управління фінансовими ризиками або кризовий комітет, який працюватиме під час виявлення серйозних відхилень від встановлених нормативів.

Після виявлення потенційної кризи необхідно провести детальний аналіз ситуації. Керівництво повинно з'ясувати причини виникнення негативних тенденцій, оцінити вплив зовнішніх і внутрішніх факторів, а також спрогнозувати можливі наслідки цих змін для фінансової стабільності підприємства. В умовах війни зовнішні фактори, такі як зміни в економічній ситуації чи порушення в постачанні сировини, можуть мати значний вплив на здатність підприємства виконувати зобов'язання і підтримувати свою ліквідність. Тому в цьому контексті для підприємства важливо чітко розуміти, чи є ці проблеми тимчасовими або вони мають довготривалий характер. На основі цього аналізу визначаються напрямки реагування, зокрема, оптимізація витрат і пошук альтернативних джерел фінансування.

Отже, розробка та впровадження системи раннього попередження та реагування на фінансову кризу для компанії ПАТ «ККФ РОШЕН» є важливим кроком у забезпеченні її стійкості та ефективності. Розробка системи раннього попередження для компанії повинна включати постійний моніторинг ключових

фінансових показників, що дозволить оперативно виявляти негативні тренди. Система раннього попередження складається з блоків ліквідності, рентабельності та блоку зовнішніх факторів, загроз й стратегічних рішень. Інтеграція та впровадження даної системи повинно бути застосовано за допомогою передових технологій.

ВИСНОВКИ

Дослідження сутності фінансової діагностики та факторів, що пов'язані з її проведенням у сучасних реаліях, дозволило сформулювати наступні висновки та пропозиції:

1. Фінансова діагностика – це процес розпізнавання та виявлення кризових ситуацій на основі певних залежностей та змін в поточній діяльності підприємства, не є одноразовою процедурою та вимагає системного проведення. Фінансова діагностика забезпечує оцінку рівня ефективності діяльності господарюючих систем та виявлення факторів і причин досягнення існуючого стану, а також визначення тенденцій розвитку підприємства за показниками його фінансового стану. Вона керується принципами системності, інтегрованості, комплексності, адаптивності та цільової орієнтації.

Еволюція інструментарію фінансової діагностики в Україні має чотири етапи: з 1990 по 2000 роки, з 2000 по 2010 роки, з 2010 по 2020 роки, та 2020 року і по нинішній час і характеризується зміною відповідних нормативно-правових актів, що регулюють її забезпечення на законодавчому рівні. Із 2010 року почалося впровадження більш деталізованих методик аналізу, а в останній час робиться акцент на адаптації інструментарію такої діагностики з новими технологіями.

3. Найбільш адекватними для застосування в нинішніх умовах є дві наступні методики фінансової діагностики: Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства (МВОНП), які затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361); Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013). Кондитерська корпорація Roshen — один із лідерів українського ринку кондитерських виробів, що займає приблизно 31,7% ринку. Асортимент компанії включає понад 320 найменувань продукції, а продукція виробляється на п'яти

українських фабриках у Києві, Кременчуці, Борисполі та Вінниці, і також на міжнародних майданчиках у Литві та Угорщині. Компанія активно розширює свою дистрибуцію через мережу з 95 фірмових магазинів у 16 містах України. За період 2021-2023 років на ПАТ «ККФ РОШЕН» вартість активів зменшилася на 1,64% у 2022 році, але в 2023 році зросла на 1,62%. Запаси та готова продукція збільшилися на 44,56% у 2022 році, але в 2023 році їхній ріст був мінімальним — лише 1,16%. Вартість власного капіталу скоротилася на 0,05% у 2022 році, але у 2023 році спостерігався значний ріст на 26,69%. Вартість реалізованої продукції зросла на 53,30% у 2022 році, однак у 2023 році зменшилася на 7,77%. Кредиторська заборгованість знизилася на 8,10% у 2022 році і на 53,23% у 2023 році, а дебіторська заборгованість зменшилася на 2,29% у 2022 році, але зросла на 2,13% у 2023 році. Чистий прибуток (збиток) зріс на 334,75% у 2022 році, але в 2023 році зменшився на 77,52%. Рентабельність реалізації покращилася на 253,13% у 2022 році, проте в 2023 році впала на 75,62%. Рентабельність активів зросла на 381,95% у 2022 році, але у 2023 році знизилася на 103,81%. Ці зміни вказують на суттєву нестабільність фінансових результатів підприємства у аналізований період.

5. Проведена фінансова діагностика довела, що показники ліквідності ПАТ «ККФ РОШЕН» за період 2021-2023 років свідчать про низький рівень здатності підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Коефіцієнт поточної ліквідності, який має бути більше 1,5, у 2021 році становив 0,174, у 2022 році — 0,186, а в 2023 році — 0,303. Коефіцієнт покриття, також нижчий за норматив 1,0, показав аналогічні значення: 0,174 у 2021 році, 0,186 у 2022 році, і 0,303 у 2023 році. Коефіцієнт швидкої ліквідності, що має бути в межах 0,6-0,8, у 2021 році становив 0,123, у 2022 році — 0,156, а в 2023 році — 0,258, що вказує на суттєве відставання від нормативу. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який має бути в межах 0,2-0,35, у 2023 році становив лише 0,00015, що є значно нижчим за норматив і вказує на серйозні проблеми з платоспроможністю. Коефіцієнт фінансової автономії, що має бути більше 0,5, зріс з 0,606 у 2021 році до 0,767 у 2023 році, що показує покращення фінансової незалежності підприємства. Визначено, що методика згідно Положення «Про порядок здійснення аналізу

фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» № 49/121 від 26.01.2001 року у нинішніх умовах є більш адаптованою до сучасних реалій.

6. Підприємству ПАТ «ККФ РОШЕН» не загрожує ризик банкрутства згідно з проведеним аналізом за допомогою вітчизняних методик. Визначено, що значення, отримані згідно з методикою №351 НБУ, є більш критичними у динаміці, в той час як згідно методики №616 МФУ, підприємство належить до першого (вищого) класу і загроза банкрутства відсутня або мінімальна у динаміці за 2021-2023 роки. Згідно з моделями Терещенко та Матвійчука підприємство не загрожує банкрутство (окрім значень згідно моделі Терещенко у 2021 та 2022 році, де згідно аналізу у підприємства є проблеми з фінансовою стійкістю).

. Оцінка поточного стану функціонування підприємства у військовий стан є пріоритетним напрямком фінансового аналізу і у цьому контексті є актуальним питання вибору застосування саме проведення вітчизняних методик для аналізу, адже іноземні методики мають більш жорсткі нормативні значення. Це продемонстровано на основі порівняльного аналізу банкрутства ПАТ «ККФ РОШЕН» у період 2021-2023 років за допомогою найбільш популярних зарубіжних моделей Альтмана, Спрінгейта, Ліса, Таффлера і Тішоу, Клауса Беєрмана та Конана і Гельдера. Перші чотири моделі показали, що підприємство має високу ймовірність банкрутства, в той час як останні дві – низьку. Причиною отриманої різниці в аналізованих зарубіжних моделях є те, що, компанія має тимчасові труднощі з ліквідністю чи прибутковістю, а це може викликати високий ризик і відобразитися в результаті аналізу.

Сучасна фінансова діагностика в реаліях військового стану повинна бути адаптована шляхом застосування відповідних нормативних значень, застосування декількох моделей щодо ймовірності банкрутства та діагностики, а також порівняльного аналізу підприємств галузі. Основними напрямками щодо покращення фінансового стану підприємства є фінансовий аналіз та реструктуризація, оптимізація виробничих процесів, диверсифікація продукції та ринків, покращення маркетингової стратегії, оптимізація управління кадрами, залучення додаткового фінансування, інновації та технології, а також антикризове

управління компанією. Пріоритетними методами запобігання банкрутству підприємства визначено реалізацію частини основних фондів, не задіяних у виробничому процесі, рефінансування дебіторської заборгованості та прискорення її оборотності, а також збільшення грошових коштів та еквівалентів на розрахункових рахунках підприємства.

Система раннього попередження для ПАТ «ККФ РОШЕН» в кризових умовах військового стану повинна складатися з таких груп показників як ліквідність, заборгованість, рентабельність, ефективність використання активів, фінансова стійкість, грошові потоки, валютний ризик, зовнішні фактори та загрози, стратегічні фактори. Проаналізовано, що в умовах війни особливо важливо мати можливість зменшувати можливі витрати, адаптувати стратегії бізнесу під зміни в економічному середовищі, переглядати структуру капіталу та розробляти відповідні необхідні стратегії фінансування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковалевська А.В. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством» для студентів 5 курсу заочної форми навчання ЦПО та ЗН освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» галузі знань 0305 – Економіка та підприємництво напряму підготовки 6.030504 – Економіка підприємства та слухачів другої вищої освіти заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» спеціальності 7.03050401 – Економіка підприємства (за видами економічної діяльності); Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 140 с.
2. Дмитренко Д.М. Концептуальний підхід до формування ефективної системи фінансової діагностики підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 52.
3. Смирна О.В., Бай С.П. Діагностика фінансового стану підприємства: сутність та значення. *Grail of Science*. 2024. № 35. С. 45-48.
4. Штепенко К. Business Planning and Assesment of Its Impact on the Enterprise Financial Stability. *Науковий журнал Економіка і регіон*. 2020. 4(79). С. 78-84.
5. Ткаченко А.М. Diagnosis as a tool for developing a business development strategy. *Економічний вісник ДВНЗ УХДТУ*. 2020. №2(12). С. 95-103.
6. Докієнко Л.М. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. №14. 2020. С. 25-31.
7. Завитій О. Роль фінансової діагностики в діяльності підприємства. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2021. Випуск 1-2. С. 33-41.
8. Кудельський В.Є. Фінансова діагностика у системі антикризового управління підприємством. *Економічний простір*. 2020. №163.
9. Андрущак Є.М. Діагностика банкрутства українських підприємств. *Фінанси України*. 2004. Випуск 9. С. 118-124.

10. Приймак С.В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу: Автореф. дис. канд. екон. наук. 08.00.08. С.В. Приймак. К.: Ін-т економіки та прогнозування НАН України, 2007. 20 с.
11. Сметанюк О.А. Діагностика фінансового стану підприємства в системі антикризового управління: Автореф. дис.... канд. екон. наук. 08.06.01. О.А. Сметанюк: Хмельницьк. нац. ун-т, 2006. 20 с.
12. Савицька Г.В., Градова А.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. К.: Знання, 2014. 654 с.
13. Семененко Т.М., Поплюйко А.М. Діагностика фінансового стану як основний етап стратегічного аналізу бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 57.
14. Кащана Н.Б. Фінансова діагностика: навч. посібник. Х. : ХДУХТ, 2018. – 196 с.
15. Ясинська, Д.В., Добровольська, О.В. Сучасна парадигма діагностики фінансового стану підприємства в період кризи. *Економічний простір*. 2021. №166. С. 81-84.
16. Насібова О.В., Шипенко А.А. Методичні підходи фінансового аналізу підприємства. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства*. № 206 «Економічні науки». 2019. С. 35-44.
17. Сосновська О.О. Методичні підходи до діагностування фінансового стану підприємства. *Modern Economics*. № 14. 2019. С. 264-271.
18. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. К. : КНЕУ, 2003. 554 с.
19. Стеців Л.П. Діагностика фінансово-економічної діяльності підприємства: монографія. К. : Вид-во КНЕУ, 2021. 312 с.
20. Oneshko S., Ivanenko V., Tryfonova O., Kozachenko A., Baranets H. Challenges and Prospects for Auditing and Analysing the Financial Statements pf Ukrainian Enterprises during Martial Law. *Pacific Business Review*. Vol. 17. 2024. P. 87-97.

21. Лук'янова В.В., Лабунець О.О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Приазовський економічний вісник*. №2(07). 2018. С. 91-96.

22. Біла О.Г. Фінанси підприємств: навч. посібник. Львів: Магнолія, 2019. 383 с.

23. Біляк Ю.В., Старюк В.В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу. *Ефективна економіка*. 2022. № 7.

Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 81 від 27.06.97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97#Text> (дата звернення:

Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій № 22 від 23.02.98. URL:

Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 759/10/20-2117 від 27.01.98 р. URL:

Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19.01.2006 №14 (у редакції наказу від 26.10.2010 №1361). URL:

Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» від 26.01.2001 № 49/121 (Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 2/23 від 04.01.2013) (дата звернення: 28.11.2024).

Наказ «Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення

виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара» від 14.07.2016 № 616.

Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки» від 14.02.2006 р. №170. URL:

Островська О.А., Юркевич О.М. Емпірика діагностики кризового стану в корпоративних фінансах: нові підходи. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. №7-8 (266-267). С. 33–40.

О

Аналіз ринку кондитерських виробів в Україні. Дослідження ProConsulting (дата звернення: 03.11.2024).

Документи звітності, що подаються відповідним державним органам за 2021 рік. Офіційний сайт ПАТ «Київська кондитерська фабрика РОШЕН». URL: [h](#)

35. Документи звітності, що подаються відповідним державним органам за 2022 р

36. Документи звітності, що подаються відповідним державним органам за 2023 р
і:

Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: затверджено Постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. № 351. URL:

О

Єрмоленко О.А., Коковіхіна О.О., Лисьонкова Н.М. Фінансова санація як

іА

ц'

ін

и

спосіб запобігання банкрутству підприємств в умовах воєнного стану. *Економічний простір*. 2024. № 190. С. 114–117.

Ватченко Б.С., Шаранов Р.С. Антикризове управління підприємством в умовах війни. *Економічний простір*. №182. 2022. С. 38-43.

40.

Шкиря А.С. Напрями поліпшення фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки. *Modern problems in science*. 2022. С. 89 – 91.

Мулик Т.О. Антикризова діагностика в контексті управління підприємств. *Economic Synergy*. №1. 2023. С. 220-245.

Калініченко З.В. Розробка методики раннього попередження та реагування на кризи підприємства. *Економічний аналіз*. Том 32. №2. 2022. С. 90 – 100.

44. Gintare Giriuninene. A Comprasion on Leading Methodologies for Bankruptcy Prediction: The Case of the Construction Sector in Lithuania. *Economies*. 2019. №7(3), 82.

45. Чубка О.М., Адаменко Д.В. Моделювання ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі АТ "Укртелеком"). *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. Випуск 11. 2024. С. 45-51.

46. Стеців Л.П. Діагностика фінансово-економічної діяльності підприємства: монографія. К. : Вид-во КНЕУ, 2021. 312 с.

Лук'янова В.В., Лабунець О.О. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його поліпшення. *Приазовський економічний вісник*. 2018. Вип. 2(07). С. 66–69.

Чермянін А.В., Островська О.А. Інструментарій фінансової діагностики підприємств: сучасні виклики. Матер. XV Міжн. наук.- практ. інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика» (28 листопада 2024 року, м. Київ). К., НАУ, 2024.

Чермянін А.В., Островська О.А. Фінансовий аналіз в умовах воєнного стану: проблеми невизначеності оцінок. Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез
О

доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 11-

Чермянін А.В., Островська О.А. Еволюція сучасного нормативно-правового забезпечення процедур банкрутства. Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27-28 березня 2024 р. Львів: ЛНУП, 2024. С. 49-50.

ДОДАТКИ

Додаток А

Зведений баланс ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки

Показник	Код	2021	2022	2023
I, Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0,00	0,00	0,00
первісна вартість	1001	0,00	0,00	0,00
накопичена амортизація	1002	0,00	0,00	0,00
Основні засоби	1010	2 167 436,00	2 119 246,00	2 164 780,00
первісна вартість	1011	2 652 952,00	2 776 748,00	2 886 693,00
знос	1012	485 516,00	657 502,00	721 913,00
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	0,00	0,00
Відстрочені податкові активи	1045	0,00	0,00	0,00
Усього за розділом I	1095	656 725,00	424 343,00	51 694,00
II, Оборотні активи Запаси	1100	17 815,00	25 753,00	26 052,00
Виробничі запаси	1101	0,00	0,00	0,00

Незавершене виробництво	1102	0,00	0,00	0,00
Готова продукція	1103	0,00	0,00	0,00
Товари	1104	0,00	0,00	0,00
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	147 231,00	179 870,00	172 654,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	2 722,00	5 405,00	4 116,00
з бюджетом	1135	41 390,00	1 722,00	14 755,00
у тому числі з податку на прибуток	1136	1 512,00	1 722,00	14 755,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	599,00	542,00	0,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,00		
Гроші та їх еквіваленти	1165	454,00	325,00	107,00
Інші оборотні активи	1190	1 765,00	3 459,00	2 320,00

Усього за розділом II	1195	211 976,00	217 076,00	220 004,00
III, Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0,00	0
Баланс	1300	3 166 353,00	3 114 538,00	3 165 126,00
I, Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1 505 833,00	1 505 833,00	2 005 833,00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401			500 000,00
Капітал у дооцінках	1405	0,00		
Додатковий капітал	1410	0,00	0,00	
Емісійний дохід	1411	0,00		
Накопичені курсові різниці	1412	0,00		
Резервний капітал	1415	6 025,00	7 314,00	7 314,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	406 594,00	404 321,00	416 015,00
Усього за розділом I	1495	1 918 452,00	1 917 468,00	2 429 162,00
II, Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	18 594,00	14 746,00	9 888,00
Пенсійні зобов'язання	1505	0,00		
Довгострокові кредити банків	1510	0,00	0,00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	12 343,00	13 181,00	0,00
Усього за розділом II	1595	30 937,00	27 927,00	9 888,00
III, Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0,00	0,00	0,00
Векселі видані	1605			
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	25 580,00		56 168,00
товари, роботи, послуги	1615	491 702,00	460 245,00	110 068,00
розрахунками з бюджетом	1620	7 281,00	17 774,00	25 828,00
у тому числі з податку на прибуток	1621			
розрахунками зі страхування	1625	7 355,00	7 722,00	10 292,00
розрахунками з оплати праці	1630	26 723,00	28 342,00	37 859,00
за одержаними авансами	1635	2 266,00	1 402,00	860,00
за розрахунками з учасниками	1640	0,00		0,00
із внутрішніх розрахунків	1645	0,00		
за страховою діяльністю	1650	0,00		
Поточні забезпечення	1660	18 280,00	14 610,00	21 564,00
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00		
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0,00		
Інші поточні зобов'язання	1690	637 777,00	639 048,00	463 437,00
Усього за розділом III	1695	1 216 964,00	1 169 143,00	726 076,00
Баланс	1900	3 166 353,00	3 114 538,00	3 165 126,00

Зведений звіт про фінансовий результат ПАТ «ККФ РОШЕН» за 2021-2023 роки

Показник	Код	2021	2022	2023
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	638 817,00	979 286,00	903 195,00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0,00	0,00	0,00
Премії підписані, валова сума	2011	0,00	0,00	0,00
Премії, передані у перестраховання	2012	0,00	0,00	0,00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0,00	0,00	0,00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0,00	0,00	0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	556 236,00	863 265,00	775 911,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0,00	0,00	0,00
Валовий: прибуток	2090	82 581,00	116 021,00	127 284,00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0,00	0,00	0,00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0,00	0,00	0,00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0,00	0,00	0,00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0,00	0,00	0,00
Інші операційні доходи	2120	1 840,00	5 572,00	924,00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0,00	0,00	0,00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0,00	0,00	0,00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0,00	0,00	0,00
Адміністративні витрати	2130	42 484,00	60 082,00	57 231,00
Витрати на збут	2150	6 629,00	7 984,00	7 231,00
Інші операційні витрати	2180	42 247,00	37 238,00	60 084,00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0,00		
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0,00		
прибуток/збиток	2190/2195	6 939,00	16 289,00	3 662,00
Дохід від участі в капіталі	2200	20 000,00	24 500,00	62 678,00
Інші фінансові доходи	2220	66 180,00	49 393,00	0,00
Інші доходи	2240	0,00	490,00	0,00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0,00	0,00	67 324,00
Фінансові витрати	2250	71 888,00	60 389,00	0,00
Втрати від участі в капіталі	2255	0		
Інші витрати	2270	0,00	0,00	0,00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0		
прибуток/збиток	2290/2295	7 353,00	30 283,00	984,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-2 096,00	-4 504,00	0,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0,00	0,00	0,00
прибуток/збиток	2350/2355	5 257,00	25 799,00	984,00